

Møte onsdag den 4. juni 2014 kl. 10

President: Svein Roald Hansen

Dagsorden (nr. 77):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Sak nr. 1 [10:00:56]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Siv Jensen, Vidar Helgesen og Elisabeth Aspaker vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:01:22]: Jeg har et spørsmål til finansministeren, og det handler om revidert nasjonalbudsjetts mulighet til å fange opp stemninger og gjøre endringer midtveis i et år.

Da vi diskuterte budsjettet i fjor, påpekte vi fra opposisjonen at kuttene og innstramningen i permitteringsordningene var dårlig planlegging for det året vi hadde foran oss. Statsråden avviste den kritikken, innførte kutt i permitteringsordningene og sa i budsjettdebatten:

«Vi kan ikke lage budsjettet basert på stemning – vi lager budsjettet basert på fakta. Derfor vil regjeringen følge situasjonen nøye fremover og komme med forslag til endringer i revidert hvis situasjonen skulle endre seg.»

Spørsmålet er da: Har situasjonen endret seg? Har vi gått fra stemning til fakta – på dette området og på en del andre områder? Barnehageområdet var et lignende tilfelle som vi var urolige for, men hvor statsråden følte at hun hadde god oversikt over hva som kom. Nå har regjeringen presentert forslaget til revidert. Det er ikke endringer verken for barnehager eller i permitteringsregelverket. Under finanskomiteens høring om revidert budsjett kom LO og NHO med en samlet kritikk av at innstramningene ikke ble foreslått reversert. Byggenæringens Landsforening skriver i sitt innspill til komiteen, bl.a.:

«Det er svært skuffende at regjeringen ser bort fra at partene i arbeidslivet står samlet når det gjelder reversering av innstramningene i permitteringsregelverket som ble gjort gjeldende fra 1. januar 2014. Innstramningene har ført til flere oppsigelser, skaper uforutsigbarhet for de ansatte og er en ytterligere belastning spesielt for små og mellomstore bedrifter. (...) Offentlig statistikk bekrefter denne utviklingen.»

Regjeringen varsler selv om noe svakere vekst og økende arbeidsledighet i revidert nasjonalbudsjett. Jeg har be-

søkt bedrifter som nå sier opp folk fremfor å kunne permittere dem, og slik sett beholde arbeidskraften. Ut fra det som synes å være en endring i situasjonen fra i høst, er det naturlig å spørre statsråden: Hvorfor gjør ikke finansministeren det hun sa i forbindelse med statsbudsjettet, og kommer med forslag til endringer på dette området i det reviderte budsjettet?

Statsråd Siv Jensen [10:03:30]: Det er helt riktig at regjeringen i forbindelse med budsjettet for inneværende år normaliserte permitteringsregelverket. Det var også helt riktig med tanke på at vi har en veldig normal situasjon i arbeidsmarkedet.

Så har jeg hele tiden siden vi behandlet tilleggsproposisjonen sagt at regjeringen vil følge utviklingen i arbeidsmarkedet tett, være i dialog med berørte næringer og bransjer og om nødvendig også gjøre endringer i permitteringsregelverket. For øyeblikket er det ingenting som tilsier det, det er fortsatt en helt normal situasjon. Ifølge de anslagene jeg har sett, er det ikke en høyere bruk av permitteringer nå enn det var i fjor, og arbeidsledigheten er fortsatt lav og sysselsettingen høy. Men det jeg kan forsikre representanten Gahr Støre om, er at hvis situasjonen skulle endre seg til det verre, at vi skulle få en dramatisk forverring som påkaller endringer i permitteringsregelverket, vil selvsagt regjeringen raskt vurdere det og komme tilbake til Stortinget.

Jonas Gahr Støre (A) [10:04:27]: Det er altså slik at aktørene som er ute i arbeidsmarkedet, opplever endringer, og de melder klart fra. Men det er tydeligvis ikke signaler som statsråden tar på alvor.

Et annet felt av lignende karakter er barnehagesituasjonen – et område hvor finansministeren ikke har kommet med forslag til endringer, til tross for at situasjonen her også er endret. Her har vi et tall å forholde oss til. Da regjeringen la opp til økt kontantstøtte i høst, la den til grunn at etterspørselen etter barnehageplasser ville bli redusert med 4 090 plasser. Fasiten viser at etterspørselen isteden har økt, behovet er 4 500 plasser. Regjeringen, som nå erkjenner at de bommet i sitt anslag i høst, gjør likevel ingenting for å kompensere kommunene. Barnehager er lovpålagte oppdrag, slik at kommunene må gjennomføre dette. Da må de kutte andre steder, og det rammer svake parter. Det rammer parter som regjeringen gjerne snakker om: rus, psykiatri, områder som ikke er lovfestet.

Hvilke signaler sender regjeringen til Kommune-Norge når den pålegger kommunene stadig flere oppgaver, men ikke følger opp med penger til å løse dem?

Statsråd Siv Jensen [10:05:31]: For det første er det ikke riktig at jeg ikke tar på alvor situasjonen på arbeidsmarkedet. Det gjør jeg; jeg følger det tett, og jeg har også tett dialog med berørte næringer og bransjer.

Så til barnehager. Regjeringen har i revidert omtalt denne problemstillingen, rett og slett fordi vi har erkjent at det beregningsverktøyet som både den forrige regjeringen og denne regjeringen har lagt til grunn i vurderingen mellom kontantstøtte og barnehager, ikke virker optimalt.

I 2012, da den regjeringen som representanten Gahr Støre var en del av, gjorde innstramminger i kontantstøtten, opplevde kommunene å få mer inntekter enn det de hadde blitt forespeilet. Da ble det ingen stor debatt av det. Nå er det den motsatte situasjonen som oppstår. Derfor har vi i revidert budsjett varslet at vi vil gjennomgå systemet, i dialog med KS, for å komme frem til et bedre verktøy og en bedre kompensering av kommunesektoren i forbindelse med statsbudsjettet for neste år.

Presidenten: Det åpnes for fem oppfølgingsspørsmål – først Dag Terje Andersen.

Dag Terje Andersen (A) [10:06:36]: Statsråden sa i sitt første svar til representanten Gahr Støre at det ikke var noen økning i permitteringer – og det er jo nettopp hele poenget. Hele poenget er nettopp at når folk i dag har lite å gjøre, blir de – istedenfor som tidligere, da de ble permittert – sagt opp. Det er det som er problemet, det er det vi har prøvd å beskrive.

Så sier statsråden at hun skal følge situasjonen tett, og så skal man ha dialog med partene for eventuelt å endre hvis det skulle bli behov for det. Samtidig varslet altså regjeringa noe økt ledighet – både i budsjettet og på nytt, i revidert. Det er signaler som tidligere har ført til at permitteringsregelverket har blitt styrket. Nå har det blitt svekket.

Når det gjelder dialogen med partene, er de signalene vi får – fra NHO, fra LO, fra arbeidsgivere generelt, fra byggebransjen, som ble nevnt – at nå haster det med å få tilbake det gamle regelverket. Hvilke opplysninger har statsråden som skulle tilsi at regelverket ikke endres, når alle de som lever med det til daglig, påstår at det burde endres?

Statsråd Siv Jensen [10:07:41]: Jeg har ikke opplysninger som tilsier at det haster. Hvis vi ser på tall både under finanskrisen, etter finanskrisen og nå, er det ingenting som tilsier at det er behov for en liberalisering i permitteringsregelverket. Men jeg vil gjenta at jeg er helt åpen for å komme til Stortinget med det, hvis behovet skulle melde seg. Jeg har f.eks. ved gjentatte anledninger i dialog med Norsk Industri bedt om å få en bransjevis vurdering av utviklingen, rett og slett fordi det kan være ulike utfordringer i ulike bransjer, og jeg mener at det er basert på de faktiske tallene, den faktiske utviklingen, og vi må vurdere på bakgrunn av dette.

Så er det heller ikke riktig at vi nå ser en kraftig økning i arbeidsledigheten; den er moderat. Det er fortsatt slik at arbeidsledigheten i Norge er svært lav. Vi har høy sysselsetting, vekst i sysselsettingen, og jeg vil i hvert fall råde Arbeiderpartiet til å vente med å trykke på alarmknappen til situasjonen påkaller det.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:08:55]: Det er ikke Arbeiderpartiet eller opposisjonen ved Senterpartiet og SV som trykker på alarmknappen; det er byggenæringen selv.

Det er LO, og det er NHO. Under høringen i finanskomiteen var det ett entydig råd: Reverser det kuttet i permitteringsregelverket som regjeringen gjennomførte før jul. Og som Byggenæringens Landsforening sa: Da må vi si opp ansatte framfor å permittere.

Så ser vi tallene for mai. Hva sier Nav? De sier at de ser at den mest bekymringsfulle utviklingen er nettopp i byggenæringen. Da er det forunderlig å se en statsråd som ikke tar en hel næring, som har flere hundre tusen ansatte, på alvor, og som tar Navs indikatorer på alvor og endrer og viser handlekraft og styrker permitteringsregelverket, styrker de ansattes rettigheter og styrker bedriftene. Når vil Fremskrittspartiet ta de ansatte og bedriftene på alvor?

Statsråd Siv Jensen [10:09:54]: Regjeringen tar bedriftene og de ansatte på alvor hver eneste dag. Det er nettopp derfor vi er opptatt av å styrke konkurransemulighetene for norsk næringsliv, det er derfor vi er opptatt av å styrke de generelle rammebetingelsene for norsk næringsliv, og det er derfor vi jevnt og tett følger utviklingen i det norske arbeidsmarkedet, slik at vi på riktig tidspunkt kan komme med de riktige virkemidlene hvis situasjonen skulle tilsi det. Det at vi normaliserte regelverket for permitteringer, kan ikke være spesielt oppsiktsvekkende. Det har Stortinget og tidligere regjeringer gjort gang på gang. Hele poenget er å kunne gjøre endringer hvis situasjonen påkaller det. Så er det riktig at de siste tallene for mai tyder på en liten økning i arbeidsledigheten, men det motsvares også av en ganske kraftig nedgang i arbeidsledigheten i april, så jeg tror vi skal være litt forsiktige med å basere oss på en enkelt månedsstatistikk. Men som jeg sier, skulle situasjonen utvikle seg til det verre, vil regjeringen ta grep.

Presidenten: Snorre Serigstad Valen – til oppfølgingsspørsmål.

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:11:03]: Man kan spørre seg hvorfor finansministeren og regjeringen har endret permitteringsregelverket i første omgang, når det er sånn at finansministeren stadig lover å endre det tilbake igjen idet det får virkning, eller idet det faktisk rammer noen. Men det vi hører nå, er at folk blir sagt opp. Finansministeren må gjerne si så mye hun vil at hun er i dialog med partene, og at hun er i dialog med KS om barnehageplasser, men dialog med partene gir ikke folk tilbake jobben – ekte folk som mister ekte jobber – og dialog med KS gir ikke folk som trenger barnehageplass, en barnehageplass. Jeg vil spørre finansministeren hva hun har lyst til å si til dem som nå mister jobben, og til dem som nå ikke får barnehageplass på grunn av regjeringens politikk. Ikke svar meg, men svar dem.

Statsråd Siv Jensen [10:11:55]: Det er ikke regjeringens politikk som bidrar til endringer i ulike næringer. Snarere tvert imot er det viktig at regjeringen gjennomfører mange flere tiltak for å styrke de konkurransemessige vilkårene for norsk næringsliv over det ganske land. Det gjør vi gjennom å styrke bevilgningene til infrastruktur, det gjør vi gjennom å ha konkurransedyktige skattesatser,

og det gjør vi gjennom å satse på forskning og utvikling og på et godt og konkurransedyktig utdanningssystem. På alle disse områdene har regjeringen satset aktivt og vil fortsette med det.

Så vil jeg gjenta: Hvis det skulle være behov for å gjøre endringer i permitteringsregelverket, vil regjeringen gjøre det, men vi vil gjøre det når situasjonen tilsier det, og ikke før. Angående barnehageplasser: Det er feil, retten til barnehageplass har ikke endret seg, den er der fortsatt, og det er kommunenes ansvar å sørge for det.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:13:03]: Den 4. juni er en meget spesiell dag, særlig hvis man går 25 år tilbake, med dramatiske begivenheter både i Kina og i Polen. Felles for de to begivenhetene er at ytringsfrihet sto som en kjerneverdi som folk sto opp for.

Så kan vel noen spørre, hva i all verden har det med finansministeren å gjøre? Men det går en tråd til ytringsfriheten fra noe som finansministeren stiller med, nemlig merverdiavgift. Vi vet at vi har en dramatisk endring innenfor Medie-Norge. Opplagtallet raser for papiravisene. Med det raser også annonseinntektene. Vi får mange lesere som går over på nett, men som ikke genererer tilsvarende inntekter, og en fri presse er en grunnstein i et demokrati.

Jeg tror det er mange partier her i salen som har hatt og har litt ulike meninger om hvilken moms man skal legge på både aviser og andre plattformer, nemlig de digitale. Men felles for oss er kanskje at utviklingen nå går så raskt at vi har behov for å revurdere om det terrenget vi beveger oss i, er noenlunde likt med det vi så for oss for bare kort tid tilbake. Så mitt spørsmål er, helt åpent: Hvordan ser regjeringen på dette, og vil det kunne bety noe for regjeringens vurdering av hvilken merverdiavgift man legger på mediene?

Statsråd Siv Jensen [10:15:12]: Det er ingen tvil om at ytringsfriheten står sterkt i frie demokratier, som Norge er. Det må vi hegne om, og derfor er det viktig at vi hele tiden ser på om vi skal gjøre endringer i virkemidlene for å tilpasse oss en ny virkelighet. Jeg tror mange norske politikere gjennom veldig mange år har hatt tett dialog med ulike aktører i mediebransjen nettopp for å følge med på den utviklingen som skjer med fall i omsetningen av papiraviser, og at stadig flere av oss bruker digitale plattformer for å lese nyhetsbildet.

I regjeringsplattformen har regjeringen tatt til orde for å likestille papiraviser og e-aviser gjennom en felles lav momssats. Det arbeidet er vi nå i gang med. Det er en utfordring, fordi dette også må notifiseres og godkjennes av ESA. Men regjeringen jobber med dette og prøver å finne frem til en egnet metode og en egnet sats, som forhåpentligvis kan bidra til å rette opp i den utviklingen vi nå ser – eller, skal vi si, tilpasse oss den utviklingen som nå skjer.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:16:28]: Det er nok mange i denne salen som har smakt på en såkalt felles lav

sats. Jeg må nok også på vegne av Kristelig Folkeparti si at så dramatisk som utviklingen er, er vi villige til å se på litt mer drastiske løsninger også for å kunne styrke det som er blitt mer og mer viktig, nemlig en fri og uavhengig presse, ikke minst i en situasjon hvor det popper opp det ene PR-byrået etter det andre som profesjonaliserer den informasjonen som allmennheten får. Så min utfordring er egentlig veldig grei, at regjeringen går veldig åpent til verks og har et åpent sinn når man nå vurderer alle de ulike elementene, og at det også kan inkludere å vurdere om man skal avstå fra merverdiavgift på alle plattformer.

Statsråd Siv Jensen [10:17:33]: Nå har denne regjeringen et løpende tett og godt samarbeid med Kristelig Folkeparti og Venstre i Stortinget. Det betyr at vi selvsagt også vil være lydhøre for innspill og synspunkter fra de to partiene på veien mot å finne et bedre system som ivaretar de endringene som vi nå ser i hele mediebransjen. Det er verdt å ta på alvor, rett og slett fordi vi som innbyggere har endret adferd med hensyn til våre medievaner. Da må vi også gjøre endringer i det regelverket som regulerer.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Geir Jørgen Bekkevold.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:18:23]: Det er som forrige spørre pekte på, at innenfor mediebransjen har det vært en dramatisk utvikling over veldig kort tid. Bare siden regjeringsplattformen ble undertegnet, har denne utviklingen gått veldig raskt, og vi sitter med en annen type kunnskap nå enn vi gjorde bare for åtte-ni måneder siden. Derfor er jeg glad for de signalene som finansministeren kommer med, at hun vil se på en mulighet for å kunne komme mediebransjen i møte, og at også momsregimet er en del av dette. For det er viktig at selv om det står noe i en regjeringsplattform, må kartet stemme med terrenget. Det kan komme endringer, og det er ikke helt uvanlig at man har gjort endringer selv om det står noe i en regjeringsplattform. Men forstår jeg finansministeren dit at hun deler den samme bekymringen som ... (Presidenten klubber.)

Presidenten: Da er tiden ute.

Statsråd Siv Jensen [10:19:31]: Regjeringen anerkjenner at det har skjedd en utvikling som påkaller tiltak. Det er derfor dette er omtalt i regjeringens plattform. I dag er det slik at papiraviser har fritak for moms, mens de elektroniske plattformene har 25 pst. Det er en vesensforskjell. Da må vi prøve å finne frem til en bedre løsning, som kan stå seg i en ny situasjon. Så vi er i gang med å se på det, og vi er villige til å gå i dialog med Kristelig Folkeparti og Venstre for å finne frem til en omforent løsning.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:20:11]: Som en har vært inne på her, er en rekke mediehus presset. Utviklingen skjer veldig raskt, og det kan også få uante konsekvenser. Det kan kanskje få særlig uante konsekvenser dersom myndighete-

ne nå gjør brå forandringer som endrer betingelsene, i tillegg til den omveltningen som ligger i selve markedet og hele publiseringsplattformen til mediehusene. Har regjeringen i det hele tatt vurdert de sidene ved sine egne forslag? Hvor sikker er finansministeren på at en ikke nå gjennom myndighetstiltak setter i gang voldsomme endringer som en ikke overskuer konsekvensene av? Særlig gjelder det dersom en innfører en lavmoms på papiraviser, som i dag er fritatt for moms.

Statsråd Siv Jensen [10:21:01]: Kulturministeren har hovedansvaret for å vurdere hvordan rammebetingelsene for mediehusene skal være. Jeg har ansvaret for merverdiavgiften, og vi samarbeider om å finne en god løsning på det.

Men det er ikke slik at dette – tror jeg – blir oppfattet som brå og voldsomme endringer. Det har lenge vært slik at mediehusene har besøkt de ulike partiene på Stortinget og adressert dette spørsmålet. Dette er noe de har vært opptatt av lenge, det er noe de lenge har ønsket å få en endring på, en forbedring av rammebetingelsene. Og så er spørsmålet: Hvordan innretter vi det, slik at vi lager et system som er robust, og som står seg i en tid hvor utviklingen ser ut til å gå bare én vei, nemlig bort fra de tradisjonelle papiravisene og over på elektroniske plattformer?

Presidenten: Arild Grande – til oppfølgingsspørsmål.

Arild Grande (A) [10:22:04]: Det er et meget viktig spørsmål som stilles, for det handler om hvordan vi som samfunn i verdenssituasjonen og i situasjonen i mediemarkedet kan legge til rette for journalistikken og det frie ord. Momsspørsmålet er en særdeles viktig del av det landskapet. Andre spørsmål handler om produksjonstilskuddet som gis til norske medier, og hvilken rolle NRK skal ha. 2014 blir et særdeles viktig år i så måte.

Jeg hører mye fine ord fra regjeringen om hva man ønsker å gjøre på sikt. Men så langt handler alt regjeringen har gjort overfor mediebransjen, om å gjøre situasjonen vanskeligere. Man har vurdert å kaste små aviser ut av produksjonsstøtten, man vurderer nå et statisk tak i produksjonsstøtten. Spørsmålet blir: Når kan vi forvente å få noen signaler fra regjeringen og forslag til Stortinget som vil styrke mediebransjen og det frie ord?

Statsråd Siv Jensen [10:23:08]: La det ikke være noen tvil: Jeg tror det er et enstemmig storting som er opptatt av det frie ord og opptatt av at vi skal ha en fri og uavhengig presse. Så er jo spørsmålet: Hvilke virkemidler tar vi i bruk når situasjonen har endret seg såpass mye som den har? Jeg vil håpe at flere partier på Stortinget er villig til å se på om mange av de tradisjonelle rammebetingelsene som har vært bygget rundt næringen, kanskje er modne for endringer. Det er endringer kulturministeren har tatt til orde for, og som ligger under hennes ansvarsområde. Det som dette spørsmålet handler om, er merverdiavgift på papiraviser og e-aviser, og som jeg sier, er dette noe regjeringen nå jobber med og vil komme tilbake til Stortinget med til høsten.

Presidenten: Snorre Serigstad Valen – til oppfølgings-spørsmål.

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:24:06]: Det er bra at regjeringen kommer tilbake til Stortinget med saker, men Medie-Norge er jo i en akutt situasjon. Den gjennomgangen Klassekampen har gjort, viser at så mange som 1 000 ansatte kan komme til å miste jobben og måtte gå fra mediehus allerede i år. Særlig ille er situasjonen for små lokalaviser, som mister store annonseinntekter. De er blant de viktigste livsnervene i offentligheten vår og i demokratiet vårt. 90 pst. av deres inntekter er fra papir, så det å endre momsregimet digitalt vil ikke ha veldig mye å si for dem på kort sikt.

Jeg er ikke sikker på at det er et samlet storting som er veldig bekymret for dette, for det første fordi jeg synes finansministerens svar virker uengasjert, og for det andre fordi en sentral, ikke navngitt – for denne anledningen – fremskrittspartipolitiker like etter valget sa at Dagsavisen nå burde «skjelve i buksene». Dette er ikke Fremskrittspartiets tradisjonelt sterke punkt.

Da jeg stilte spørsmål i stad, fikk jeg skattelettepolitikken til regjeringen som svar – da også. Får jeg det nå også når jeg spør hvilke tiltak regjeringen har tenkt å gjøre for mediebransjen på kort sikt?

Presidenten: Man er vel over i kulturministerens ansvarsområde, men finansministeren kan velge om hun vil svare.

Statsråd Siv Jensen [10:25:17]: Jeg tror nok hoveddelen av spørsmålet til Serigstad Valen bør adresseres til kulturministeren.

Nå svarte jeg nettopp på et spørsmål fra representanten Arnstad, som var bekymret for brå og voldsomme endringer. Og så er tilnærmingen til Serigstad Valen at situasjonen er akutt. Så det er kanskje litt vanskelig å få tak på hva Stortinget egentlig mener at regjeringen bør gjøre.

Det regjeringen gjør, er å følge opp det vi har sagt at vi skal gjøre i plattformen, nemlig å komme tilbake med en endring i merverdiavgiftssystemet knyttet til mediehusene. Men hvis våre medievaner endrer seg dit hen at vi går bort fra noen tradisjonelle medier og over på andre, må det også få konsekvenser for rammebetingelsene. Vi må jo bygge rammebetingelser basert på det befolkningen ønsker å tillegge seg av informasjon. Det vil jeg også legge til grunn at representanten Serigstad Valen er opptatt av.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:26:24]: Siden statsråd Jensen er så godt i gang, kan hun stå litt til!

Norge er et langstrakt og mangfoldig land. I deler av landet er avstandene store og folketettheten liten, men vi har bosetting, et yrende folkeliv og lønnsom næringsvirksomhet. Vi i Senterpartiet er opptatt av at om du bor i Oslo, i Stange, i Alvdal eller i Kirkenes, skal du ha muligheter til å satse, og vi har brukt masse virkemidler for å få det til.

Regjeringen gikk til valg på å senke skatter og avgif-

ter. Men etter at regjeringen tiltrådte, har den gitt en skatte- og avgiftsmell for norske distriktsbedrifter og næringsdrivende. Jeg skal ramse opp:

- Trygdeavgiften har økt for selvstendig næringsdrivende.
- Det er den største økningen i diesellavgiften for næringsdrivende noen gang.
- Man økte skattetrykket for jordbruket gjennom flere ulike grep.
- Som fiskeriministeren utmerket vet, strammet en grepet for fiskerne gjennom å kutte vårt forslag til forbedring i fiskerifradraget.
- Og som om ikke det var nok, økte man gebyrene for norsk næringsmiddelindustri, som er landets viktigste og tyngste næring.

Dette er målrettede skatte- og avgiftsgrep som rammer norske distrikter og norske distriktsarbeidsplasser. Og nå i mars varslet man også at man ønsket å gi etter for EU med hensyn til økt arbeidsgiveravgift for norske distriktsbedrifter, på over 1 mrd. kr.

Mitt spørsmål til finans- og avgiftsminister Siv Jensen er: Hva har skjedd med Fremskrittspartiet, og hvorfor bruker dere makten deres til å øke skatte- og avgiftstrykket i norske distrikter?

Statsråd Siv Jensen [10:28:12]: Dette er positivt feil. Trygve Slagsvold Vedum vet utmerket godt at da Stortinget behandlet statsbudsjettet for 2014, ble skattene redusert med over 7 mrd. kr. Det er veldig vanskelig å få det til å bli en skatteskjerpelse. Det var bl.a. lettelsener som næringslivet har etterspurt lenge. Det er bedrifter, enten de er lokalisert i Nord-Norge, i Midt-Norge, på Østlandet eller på Sørlandet, som har etterspurt endringer både i bedriftsbeskatningen, formuesskatten og arveavgiften. Alle de tre gjorde regjeringen grep på, og vi har varslet at det kommer mer.

Så kommer det en stor og omfattende skattedebatt til høsten i forbindelse med at Scheel-utvalget legger frem sin skatteanalyse. Det blir en viktig prinsipiell debatt, fordi det vil være en diskusjon om hva slags skattesystem vi skal ha i Norge i tiden fremover som står seg i konkurransen med alle land rundt oss. Det håper jeg at vi får en konstruktiv og god debatt på, for det er viktig at vi får et skattenivå som står seg i konkurransen med land rundt oss. Denne regjeringen er opptatt av det.

Så kommer det en påstand om at vi ønsker å øke arbeidsgiveravgiften. Det er også positivt feil. Det var en endring som ble varslet av EU under den forrige regjeringen, som Slagsvold Vedum var medlem av. Så vidt jeg har klart å se, gjorde ikke den forrige regjeringen noen verdens ting overfor EU-kommisjonen for å finne frem til bedre løsninger. Det har denne regjeringen gjort. Vi har stått løpet helt ut, og fordi vi har gjort det, fordi vi har presset på, fordi vi har hatt møte med kommisjonen, fordi vi har hatt møte med ESA, har vi lyktes på oppløpssiden med å få til en snevrere avgrensning av ordningen enn det lå an til å være. Det er jeg meget godt fornøyd med. På fredag legger regjeringen frem proposisjonen om kompenserende tiltak for den differensierte arbeidsgiveravgif-

ten. Da vil Stortinget få vite hvordan regjeringen møter det.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:30:19]: Finans- og avgiftsministeren vet utmerket godt at vi aldri ga etter for EU i denne saken. Heller ikke i en rekke andre saker turte vi å stå opp og sette nasjonale interesser foran EUs interesser.

Hovedgrepet som finansministeren trekker fram, er formuesskatt. La oss se på formuesskatten og hvordan den slår ut. Under den rød-grønne perioden hevet vi bunnfradraget. Bare på det siste budsjettet vi la fram, var det 100 000 færre mennesker som skulle betale formuesskatt. Men slik som Siv Jensen og Fremskrittspartiet har lagt opp til det, vil innbyggerne på tre postadresser – de som bor på Snarøya, Nesøya og Jar – få like mye i skattelette som innbyggerne i 141 kommuner i resten av landet til sammen. Så de skatte- og avgiftsgrepene regjeringen gjorde, var målrettede skatte- og avgiftsgrep for Nesøya, Jar og Snarøya, mens skjerpelsene var for norske distriktsbedrifter.

Jeg gjentar: Hvilke konkrete skatte- og avgiftsgrep har dere gjort for å styrke norske distriktsbedrifter? De grepene dere gjorde, styrket Jar.

Statsråd Siv Jensen [10:31:26]: Det er også positivt feil.

Det at vi reduserer formuesskatten gjennom å øke bunnfradraget og redusere satsen, vil komme norsk næringsliv til gode gjennom at vi styrker antallet arbeidsplasser og legger grunnlaget for at vi kan få flere arbeidsplasser. De som eier denne kapitalen, vil på denne måten kunne investere den og reinvestere den, slik at vi får sterkere, bedre og flere bedrifter lokalisert rundt omkring i det ganske land. Det er en av grunnene til at et samlet norsk næringsliv – enten man snakker med bedriftsledere i Nord-Norge eller på Østlandet – har bedt om at regjeringen raskt og effektivt gjør endringer i formuesskatten. Det er vi i gang med.

Men det er altså ikke riktig – den forrige regjeringen løftet ikke én finger for å møte forslaget om endringer i den differensierte arbeidsgiveravgiften. Jeg merket meg hva Senterpartiets tidligere partileder Liv Signe Navarsete sa fra Stortingets talerstol for kort tid siden. Hun uttrykte seg slik at det var en tur som nærmest var bortkastet, at hun om lag bare hadde diskutert dette med ESA-lederen.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Marit Arnstad.

Marit Arnstad (Sp) [10:32:39]: Jeg hører at finansministeren i sitt svar sier at det skal komme nye skattelettelsener. Fremskrittspartiet har lovet mange skattelettelsener. Et område som man har lovet det norske folk store lettelsener på, er bilavgiftene og bompengene.

Rett før valget lovet dagens statssekretær Bård Hoksrud at han med Fremskrittspartiet i regjering kunne garantere at det ble bompengefritt over hele landet. Jeg husker det godt. Da jeg var samferdselsminister, hadde jeg gleden av – må jeg innrømme – å drøfte disse spørsmåle-

ne med Hoksrud gjentatte ganger. Det å fjerne bompenger ble aldri framstilt som vanskelig, og det ble heller ikke tatt noe forbehold om oppslutning ved det kommende stortingsvalget. Som statssekretær har imidlertid Hoksrud sagt at bompenger og bilavgifter er viktige og betydningsfulle, at man må passe på at inntektene til staten ikke går ned, og at bompenger og bilavgifter er nødvendige for vedlikehold og investering i veg.

Mitt spørsmål er: Deler finansministeren Hoksruks holdning om at bompenger og bilavgifter er viktige inntekter for staten, og at man må passe seg slik at de ikke går ned?

Statsråd Siv Jensen [10:33:47]: Selv ikke Fremskrittspartiet har noen gang tatt til orde for å avvikle hver eneste bilrelaterte avgift. Men det vi har ønsket å gjøre, er å redusere noen og fjerne andre for å få en bedre innretning på bilavgiftene. Det er regjeringen i gang med. Vi går nå gjennom hele bilavgiftssystemet med sikte på å gjøre endringer.

En av grunnene til at det er behov for det, er at det virker. Det ser vi nå bl.a. på avgiftssystemet og alle fordelene knyttet opp til elbiler. Dette er privilegier som kun 1 pst. av bileierne i Norge har, men de er til gjengjeld veldig store. Da vil det etter hvert komme krav og forventninger fra de 99 pst. øvrige bilistene om at man tar en gjennomgang av og ser på innretningen av bilavgiftene, og det er regjeringen godt i gang med.

Vi er også i gang med en lang rekke tiltak for å forbedre samferdselspolitikken. Vi har etablert et infrastrukturselskap, og vi holder på å etablere et nytt veiselskap, hvis formål er å bygge billigere, bedre og raskere enn vi hittil har gjort. Alt dette vil, samlet sett, komme bilistene til gode.

Presidenten: Knut Arild Hareide – til oppfølgings-spørsmål.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:35:02]: Eg registrerer med interesse det finansministeren seier om den førre regjeringa sin innsats på dette viktige området, fordi det er veldig dramatisk med ein auke frå 0 pst. til 14 pst.

Men mitt spørsmål går egentleg til europaministeren, som sit med eit betydeleg ansvar for å sjå desse sakene under eitt. Eg høyrde kva finansministeren sa her, men me veit at europaministeren har svært tett dialog inn mot Europa og EU, som vurderer desse sakene.

Mitt spørsmål er derfor korleis han no vurderer situasjonen rundt differensiert arbeidsgjevaravgift, som me veit er særdeles viktig for Distrikts-Noreg.

Statsråd Vidar Helgesen [10:35:52]: Jeg vurderer saken på samme måte som finansministeren. Det er et meget viktig spørsmål for distriktene, det er et meget viktig spørsmål ikke minst for Nord-Norge, og det er et meget viktig spørsmål ikke minst for transportnæringen.

Derfor er det viktig at vi i vårt EU- og EØS-arbeid tar lærdom av erfaringene fra fjoråret. Den viktige prosessen skjedde i EU mellom januar og juli, men det ble ikke lagt noe frem for Stortinget om det som var på gang, det

var ingen offentlig debatt, og det var ingen mulighet for å mobilisere en nasjonal diskusjon om hvordan vi bedre skulle komme i inngrep med EU. Den typen unnlattelses-synder må vi unngå. Vi må være tidligere «på ballen», og vi må ha mer åpenhet og diskusjon i disse spørsmålene for å fremme norske interesser.

Presidenten: Ola Elvestuen – til oppfølgings-spørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:36:59]: Mitt spørsmål er til finansministeren.

Nå har det vært oppe mange spørsmål om skatte- og avgiftssystemet, og jeg er enig i at det er viktig at vi har en samlet politikk som styrker næringslivet over hele landet, inkludert norske distrikter.

Men jeg la merke til at hovedspørsmålsstilleren – blant de avgiftene han mente var negative for distriktene – nevnte dieselavgiften og økningen i mineraloljeavgiften. I svaret som finansministeren ga, snakket hun om reformer og sin politikk inn mot avgiftssystemet. Men det jeg savnet, var en politikk som går på behovet for et større grønt skatteskifte. For det er klart at økningen i mineraloljeavgiften er en viktig del i et første steg av en større omlegging for å redusere klimagassutslippene i Norge.

Vi har her en enighet om at vi skal forsterke klimaforliket. Hvordan ser finansministeren på at vi nå trenger å forsterke denne politikken med økte miljøavgifter?

Statsråd Siv Jensen [10:38:07]: Det er derfor regjeringen i løpet av kort tid setter ned en grønn skattekommisjon. Det gjør vi nettopp for å få vurdert hvordan vi på egnet måte kan gjennomføre et skatteskifte ved å redusere noen og eventuelt se på hvilke miljørelaterte områder det kan være naturlig å øke avgiften på. Det skal kommisjonen ta stilling til, og når den er ferdig med sitt arbeid, vil storting og regjering kunne gå i gang med å drøfte anbefalingene som kommer fra kommisjonen.

Presidenten: Torgeir Knag Fylkesnes – til oppfølgings-spørsmål.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:38:52]: Dette spørsmålet handlar om korleis Noreg til sjuande og sist fungerer, korleis distrikta heng saman med byane, kva slags verdiar ein skaper, og korleis ein skal få dette landet framover. Så det handlar egentleg ikkje berre om distrikt versus by, det handlar om korleis ein kan få det samlivet til å fungere best mogleg.

Dei store kutta som regjeringa har gjort både i næringsutvikling og for fylkeskommunar og kommunar som spesielt rammar distrikta, går direkte ut over moglegheitene til å utvikle noko rundt omkring i distrikta – som stort sett er heile landet. Når regjeringa i tillegg seier at lettane på kapital og formue kjem distrikta til gode, viser ein ei manglande evne til å forstå korleis Noreg fungerer. Kapitalen i Noreg er ujamt fordelt. Det er riktig, som Slagsvold Vedum seier, at det er nokre gater på vestkanten som rett og slett får meir i skattelettar enn heile min landsdel.

Spørsmålet mitt til finansministeren er rett og slett: Kva

er planen til regjeringa når det gjeld å skaffe kapital til investering i distrikta?

Statsråd Siv Jensen [10:40:06]: Jeg har også lest artikkelen i Nordlys hvor Torgeir Knag Fylkesnes kom med ganske feilaktige påstander om regjeringens politikk på dette området.

Jeg kan bare si at når jeg besøker Nord-Norge, hører ikke jeg noe rop om mer subsidier. Det jeg hører enhver bedriftsleder og enhver bedrift lokalisert i denne regionen be om, er konkurransedyktige rammebetingelser som gjør at de kan stå seg i konkurransen med resten av landet og resten av verden. Det leverer denne regjeringen.

Det er derfor vi er opptatt av å forsterke investeringene i infrastruktur over hele landet, det er derfor vi er opptatt av å redusere det samlede skattetrykket over hele landet, det er derfor vi er opptatt av forskning og utvikling som skal tilkomme hele landet, og det er derfor vi er opptatt av å styrke utdanningstilbudet over hele landet. Alle disse tiltakene vil virke. Og det er tiltak jeg har hørt norsk næringslivetterspørre mer av. Det vil de også få.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Terje Breivik (V) [10:41:14]: Spørsmålet mitt går til finansministeren.

Venstre er spesielt oppteke av rammevilkåra for dei minste verksemdene, gründerar og sjølvstendig næringsdrivande. Det som er bra for dei små, er nesten utan unntak bra for dei store. Det er ikkje nødvendigvis like konsekvent motsett.

For Venstre er det eit sjølvstendig mål at fleire startar eiga bedrift og lukkast med det. Verdiskaping og framtidig velferd kviler ganske tungt på at me lukkast i så måte. Også av omsyn til maktspreiing er det viktig med sjølvstendig næringsdrivande og fleire små verksemdar.

Dette engasjementet har me tidlegare delt med Framstegspartiet. Likevel er det vanskeleg å finna spor av dette engasjementet i regjeringserklæringa.

Eitt område der det er stor ulikskap mellom sjølvstendig næringsdrivande og vanlege arbeidstakarar, er innanfor skattesystemet, i disfavør av sjølvstendig næringsdrivande. Utrekningar utførte av Skattebetalerforeningen viser at ei inntekt på 300 000 kr vert skattlagt 38 pst. høgare i eit enkelpersonføretak enn same inntekt motteken som løn. Skilnaden vert med rette av mange opplevd som grovt urettferdig og svært diskriminerande. Hovudgrunnen til forskjellen er at vanlege arbeidstakarar har eit stort minstefrådrag, mens sjølvstendig næringsdrivande ikkje har rett til det same. I tillegg har sjølvstendig næringsdrivande dårlegare skattevilkår knytte til sparing til eigen pensjon, dei har høgare trygdeavgift, dei har ikkje moglegheit for rekneskapsmessig fondsavsetjing av overskot, dei kan ikkje bruka SkatteFUNN-ordninga og får ikkje skattefritak for etter- og vidareutdanning på linje med vanlege arbeidstakarar.

I sum teiknar dette eit bilete av eit skattesystem som openbert ikkje stimulerer til at fleire vel å starta enkelt-personføretak og eiga verksemd, stikk i strid med Venstre

og vonleg Framstegspartiet sine ambisjonar. Så spørsmålet mitt er: Ser finansministeren denne grunnleggjande urettvisa, og vil ho gjera noko med det?

Statsråd Siv Jensen [10:43:23]: Takk for spørsmålet.

Venstre og Fremskrittspartiet deler oppfatningen om betydningen av små og mellomstore bedrifter. Det er dem vi har flest av i Norge, og da er det selvsagt også viktig at vi bygger gode, konkurransedyktige rammebetingelser rundt dem.

Det handler selvsagt om skatt, det er jeg enig med Breivik i, og det er derfor regjeringen nå går målrettet gjennom hele skattesystemet med sikte på forenkling og reduksjon. Jeg er sikker på at vi også vil få innspill fra Venstre i den prosessen for å se nærmere på andre enkeltelementer av det.

Dette vil også være naturlige elementer når vi diskuterer en større skattereform, for vi kan ikke underslå det faktum at bedriftsfloraen i Norge ser ut sånn som den gjør. Da må vi også være opptatt av å finne de mest treffsikre og målrettede virkemidlene, men dog innenfor et skattesystem som er enkelt og oversiktlig. Lager vi det for komplisert, lager vi også komplekse regler og strukturer som skal etterprøves og kontrolleres i den andre enden. Og det er jo en annen dimensjon jeg er opptatt av: å forenkle og avbyråkratisere strukturen rundt. Derfor tar jeg nå grep både i forhold til toll- og avgiftsetaten, skatteetaten og Statens innkrevingsentral fordi det vil gjøre det offentlige byråkratiet rundt skatteinnkrevingen enklere og lettere å forholde seg til både for selvstendig næringsdrivende og for den enkelte skattyter.

Næringsministeren er i full gang med å gå gjennom ulike lover for å se på hvordan de kan forenkles. Dette er jeg sikker på at Venstre er enig med regjeringen i er et viktig tiltak for å forenkle hverdagen for små og mellomstore bedrifter.

Så regjeringen jobber på flere fronter for å gjøre det enklere å være næringsdrivende i Norge, og jeg er sikker på at vi kan finne frem til gode og vellykkede tiltak i tiden fremover.

Terje Breivik (V) [10:45:18]: Takk for det fyrste svaret frå ministeren.

Svært mange sjølvstendig næringsdrivande opplever òg dagens regelverk knytt til forskotsskatt som eit stor problem. Regelen i dag er sånn at skatt må innbetalast før pengane fysisk er tente, basert på påreknna historisk inntektsnivå. Viss ikkje innbetalinga vert gjord, kan skatteoppkrevjar likevel krevja inn påreknna skatt for heile inntektsåret sjølv om det berre er forfallet for fyrste termin som vert misleghalde.

Dette er ein praksis som Venstre er svært skeptisk til, som me har adressert i fleire budsjettbehandingar i Stortinget, og me meiner sjølv sagt at sjølvstendig næringsdrivande må likebehandlast med ordinære arbeidstakarar òg på dette området. Forslaget kostar ikkje noko anna enn tre månaders utsett renteinntekt for staten, som med dagens rentenivå er rimeleg minimalt.

Under behandlinga av statsbudsjettet for 2013 – trur

eg det var – stod Venstre og Framstegspartiet saman om å gjera om på denne praksisen, så spørsmålet mitt til finansministeren no er om ho framleis meiner at dette er ei ordning som bør endrast, og om ho vil ta initiativ til å gjera det ved fyrste budsjettbehandling til hausten.

Statsråd Siv Jensen [10:46:25]: Jeg mener det er et veldig godt innspill, som jeg vil vurdere nærmere og komme tilbake til representanten Breivik med et svar på.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Iselin Nybø.

Iselin Nybø (V) [10:46:48]: Som representanten Breivik var innom i sitt hovedspørsmål, stimulerer de gjeldende skattereglene lite til utvikling og innovasjon i enkeltmannsforetak. Ett eksempel er SkatteFUNN-ordningen. Næringsdrivendes egeninnsats regnes ikke med i kostnadene som danner grunnlag for skattefradrag gjennom ordningen. Til sammenligning får samme person skattefradrag hvis vedkommende organiserer driften som et aksjeselskap og betaler ut lønn til seg selv.

Det er også på sin plass å vise til at ESA for lenge siden har godkjent ordningen som eksisterte under Bondevik II, med tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i SkatteFUNN, noe som typisk finner sted i nettopp enkeltmannsforetak.

I realiteten står dette derfor på politisk vilje – og noen få millioner kroner – så spørsmålet mitt er: Har finansministeren den viljen som skal til?

Statsråd Siv Jensen [10:47:46]: Allerede i inneværende års budsjett styrket regjeringen SkatteFUNN-ordningen, rett og slett i erkjennelsen av at det er en viktig ordning som er relativt enkel å praktisere. Samtidig har jeg også fått innspill fra flere om at ordningen sikkert er lett å håndtere når man er inne i den, men den fremstår som krevende å komme inn i. Det er også innspill jeg har fått, og jeg mener det er naturlig at regjeringen vurderer det spørsmålet sammen med de problemstillingene som representanten fra Venstre nå tar opp, slik at vi ytterligere kan fortsette arbeidet med å forsterke SkatteFUNN-ordningen.

Presidenten: Trond Giske – til oppfølgingsspørsmål.

Trond Giske (A) [10:48:33]: Den forrige regjeringen satte et ambisiøst mål om å forenkle skjemaer, regler, lover og rapporter for norsk næringsliv med 10 mrd. kr innen 2016. Halvparten av det skulle vi nå innen utgangen av 2013, og det klarte vi. Vi har spart norsk næringsliv for mellom 5 og 6 mrd. kr, bl.a. med fjerning av revisjonsplikt for små bedrifter, reduksjon av aksjekapitalkrav, endringer i aksjeloven, forbedringer i Altinn, innføring av elektronisk faktura og mange andre ting.

Den siste store forenklingen som den rød-grønne regjeringen lanserte, var å halvere oppbevaringsplikten etter regnskapsloven. Det ble stoppet av den nye regjeringen. Det måtte nye utredninger til. Dette måtte til gjennomgang og drøfting og har altså ikke blitt gjennomført.

Mitt spørsmål er: Når kommer dette forenklingstiltak?

Og hvor mye har den nye regjeringen forenklet for helt konkret? Det har kommet veldig lite konkrete resultater av de fine ordene.

Statsråd Siv Jensen [10:49:37]: Det er jeg ikke enig i. Jeg mener at denne regjeringen er godt i gang med en lang rekke forenklingstiltak. Hver eneste av statsrådene jobber målrettet med det innenfor sitt område.

Jeg kan si at for min del går jeg gjennom hver eneste av de underliggende etatene jeg har ansvar for, for å se på muligheten for å gjøre forenklinger – først og fremst av hensyn til skattebetalerne, dernest av hensyn til bedriftene, som er avhengige av å ha et enkelt møte med et offentlig byråkrati. Jeg vet at også næringsministeren, som har veldig mye av ansvaret for dette, er godt i gang og helt sikkert kan orientere representanten Giske nærmere om det arbeidet hun gjør. Men jeg kan forsikre om at vi har fullt trykk på dette.

Det er ikke slik at vi har stoppet halveringen av oppbevaringsplikten. Den er vi godt i gang med å realisere, på samme måte som vi jobber med en lang rekke andre tiltak som jeg håper vil gi skattyterne mer valuta for den skatten de faktisk betaler, og at de opplever møtet med offentlig sektor som effektivt.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:50:52]: Det er jo viktig når en gjennomfører endringer, at en sørger for et system som ikke blir laget for komplekst, og at en i forbindelse med endringer for enkeltmannsforetak også har tenkt igjennom konsekvensene for den type foretak.

Det var paradoksalt nok slik i høst at fjerning av arveavgiften førte til noen helt utilsiktede negative virkninger for enkeltmannsforetak. Spørsmålet mitt er rett og slett: Hvorfor kan en ikke i ettertid erkjenne den type utilsiktede negative utslag, og også kompensere for det på ulike vis?

Statsråd Siv Jensen [10:51:35]: Det at arveavgiften nå er historie, er ikke et problem. Det er snarere tvert imot en fordel for alle som nå i tiden fremover slipper å betale arveavgift. Det er en avgift regjeringspartiene har ønsket å gjøre noe med svært lenge. Nå er den borte. Det mener jeg er bra. Det er ikke et problem for noen at den er borte.

Det regjeringen vil fortsette å gjøre, er å redusere det samlede skatte- og avgiftstrykket med fullt trøkk i tiden som kommer.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [10:52:27]: Mine tanker og mitt spørsmål går til fiskeriministeren – så hun kan ro seg i mea, som vi sier.

Fiskeriministeren er interessert i og ønsker å forbedre lønnsomheten, bl.a. ved å strukturere og tillate båter under elleve meter å kjøpe seg opp og slå seg sammen.

Arbeids- og sosialkomiteen kom i natt tilbake fra en to-dagers tur på Finnmarks-kysten, og jeg har inntrykk av at den ramsalte sjøluften henger igjen i både nesen og hodet.

På den turen var vi bl.a. på Nordvågen AS, Norsra AS, et anlegg utenfor Honningsvåg. Der fikk vi se at fisken som var fisket – kystflåten har nå fisket nesten hele kvoten, de har ikke mer kvote igjen – lå i iskasser, og det vibrerte i fiskekjøttet, så fersk var den. Bak fabrikken sto trailerne med motorene i gang og brummet og var klare til å kjøre ned til Frankrike til et økende prismaarked. Det var stor etterspørsel, så det så veldig bra ut. Men arbeiderne var nå permittert, det var ikke mer kvote igjen, så de har behov for å få mer råstoff.

Vi reiste til Hammerfest i går og var på Aker Seafoods anlegg i Rypefjord. Det samme problemet var det der: Det er nå sagt opp 50 stykker – det er bare 50 stykker igjen. Arbeiderne var fortvilte. Som de sier der også: De kunne ha produsert mer.

Fra stua mi der jeg bor, ser jeg frysetrålerna, jeg ser bare svartøyken av dem – de reiser sørover til fryselagrene for å sende den rundfrosne fisken om bord til Kina.

Da er spørsmålet til fiskeriministeren: Ser fiskeriministeren det samme som fiskeindustriarbeiderne og flere fiskeindustriiere, at fiskelandingen av fersk fisk ville gitt mer sysselsetting, færre permitteringer og bedre lønnsomhet?

Statsråd Elisabeth Aspaker [10:54:32]: Det er ingen tvil om at vi fra naturens side er velsignet med et fantastisk råstoff rett utenfor kysten. Men hvis denne industrien skal kunne ha livets rett i Norge, er vi helt avhengige av at de arbeidsplassene er lønnsomme, at det er markeder som er villige til å betale det det koster å drive videreførdning i Norge.

Heldigvis leser jeg aviser nordfra, jeg møter folk, og jeg møter en stadig større optimisme knyttet til at man investerer i ny teknologi. Det jobbes godt med markedene, og vi ser faktisk at den nytenkningen som nå skjer i bransjen, lover veldig godt for fremtiden.

Så jeg er optimist på kystens vegne, men jeg tror vi må ta inn over oss at ikke alt kan være sånn som i går, heller ikke i fiskerinæringen. Vi må nå streve etter å finne de best betalende markedene, den best tenkelige teknologien og de beste fremtidsvyene, og ta i bruk nye strategier for å jevne ut disse store sesongene vi har, som gjør at vi har altfor mye fisk i markedet deler av året og altfor lite andre deler av året. Heldigvis jobber vi nå med strategier og har næringsutøverne med oss i at dette er veien å gå. Vi må tenke nytt, og vi har mange som nå står i startgropa.

Presidenten: Johnny Ingebrigtsen – til oppfølgings-spørsmål.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [10:56:02]: Fiskeriministeren leder meg inn på det naturlige neste spørsmål. Det er jo nettopp det at det er kjent at kystflåten fisker mesteparten av sin fisk i februar til april – og nå har de fisket kvoten. Men så hadde vi tidligere en ordning med trålflåten, som er store båter som kan gå langt ut i Barentshavet og fiske når fisken i april-mai drar ut i Barentshavet, som naturlig er.

Jeg spør derfor fiskeriministeren: Kan fiskeriministe-

ren tenke seg å gå tilbake til ordningen med at de store båtene som kan gå langt nord i Barentshavet, blir pålagt å fiske deler av fiskekvoten sin på høsten langt nord i Barentshavet – som kystflåten er for liten til å gjøre – for å holde sysselsettingen og lønnsomheten ved like utover året sommer, høst og vinter?

Statsråd Elisabeth Aspaker [10:56:53]: Periodisering av fiske, flytting av kvoteår – dette er problemstillinger som dukker opp nær sagt uansett hvor jeg er. Om jeg er på årsmøte i Fiskarlaget, om jeg er på årsmøte i Råfisklaget, eller om jeg møter fiskeribedrifter og fiskere ute, er dette et av de store temaene.

Der er vi altså nå i tenkeboksen: Hva skal vi gjøre? Det som er ambisjonen, og som må være det, er at vi skal få mest mulig verdiskaping, flest mulige arbeidsplasser og størst mulige eksportverdier ut av det råstoffet som vi har, og som vi fisker på.

Men jeg har ikke konkludert på dette. Vi ønsker å ha en god dialog med næringen, og så får vi høre og se hva slags muligheter vi har. Men dette med kvoteåret har jeg varslet og forbereder at vi kan ta opp med Russland, som jo er en part vi må avstemme oss med hvis vi skal gjøre noe med kvoteåret.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:58:04]: Eg fattar ikkje kven fiskeriministeren eigentleg pratar med. Det er jo ikkje berre ho som pratar med folk langs kysten, det er mange her i salen som faktisk anten er i yrket eller har vore og fiska, og storyen vi høyrer, er ikkje så gyllen som ho ønskjer å framstille det som. Så det er litt pussig.

Men tilgangen på råstoff til nordnorske industribedrifter er fleire stader kritisk langs kysten. Etter gullalderen for reker står no Stella Polaris i Kårvika i Troms i fare for nedlegging. Det er antakeleg den mest kostnadseffektive rekeprodusenten i verda, men likevel får dei ikkje råstoff.

Dersom utviklinga får fortsetje og hjørnesteinsbedrifta i Kårvikhamn blir lagd ned, kan framtida til norsk rekeindustri stå i fare, framtida til bygda stå i fare, og ikkje minst kan spennande moglegheiter for utvikling av medisin basert på norske ressursar stå i fare for å bli flytta ut av landet.

Har ministeren i det heile tenkt å gjere noko i saka?

Statsråd Elisabeth Aspaker [10:59:09]: Faktisk jobber vi intenst i departementet og ser på hva vi kan gjøre for å berge siste rest av norsk rekenæring. Dette har vært en stor næring med mange titalls fabrikker, og så er vi altså i en situasjon nå hvor vi er nede i to-tre – vi kan telle dem på én hånd.

Utfordringen er at torskefiskeriene har vært mer lønnsomme, og at den flåten som tidligere også har hatt reker som en viktig del av sin årlige fangst, ikke lenger har det. Reka er for langt unna, den er for langt nord, den er for vanskelig å finne, og dermed har man ikke funnet det økonomisk lønnsomt å lete etter den. Men vi har til hensikt å stramme inn på aktivitetskrav med hensyn til at de som har rekekonsesjoner, må fiske på dem. En annen ting er at vi også har fritatt tidligere rekebåter for kondemnering hvis

man ønsker å gå videre med dem og finner bedre økonomi i det. Så vi jobber med saken, men det er dessverre ingen lettvinde løsninger på dette problemet.

Presidenten: Ingrid Heggø – til oppfølgingsspørsmål.

Ingrid Heggø (A) [11:00:29]: Kystflåten er berebjetten i mange kystsamfunn, og den minste flåten er avgjerende.

Mitt spørsmål handler om strukturering under 11 meter, som no er ute på høyring. Ei knapp veke etter at ministeren sende dette på høyring, vedtok regjeringspartiet Framstegspartiet på sitt landsmøte eit nei til strukturering under 11 meter. Finnmark Høyre, ministeren sitt eige parti, er òg imot, og regionrådet i Finnmark er sterkt imot.

Stortinget burde etter mitt syn fått heile struktureringsdebatten til ei brei forankring, slik at vi kan sikra at det vert langsiktig og føreseieleg for denne viktige næringa.

Mitt spørsmål, som handler direkte om dette, er: Har ministeren sikra seg forankring i Stortinget for det som er ute på høyring? Forankring har jo vorte eit framandord for denne regjeringa.

Statsråd Elisabeth Aspaker [11:01:38]: Det er riktig at strukturering under 11 meter nå er sendt på høring. Det kan ikke komme som noen overraskelse på noen. Dette er faktisk ett av punktene i regjeringsplattformen. Jeg konstaterer at en høringsrunde betyr at det er en høringsrunde. Det betyr at det er delte meninger om hva som bør gjøres. Jeg har til hensikt å la denne høringsrunden gå, så skal vi samle inn de synspunktene som måtte komme.

Jeg har lyst til å si at fordi om vi nå er i en historisk gunstig situasjon hvor den minste flåten fisker godt, må vi også for denne flåten ha en politikk for lønnsomhet, som skal bære dårligere tider på ryggen, som skal sørge for at denne flåten er konkurransedyktig når det gjelder tilgang på arbeidskraft i fremtiden, og som skal sikre at denne flåten – som er så viktig for kysten – er i stand til å fornye seg. Derfor er det viktig at vi nå tenker gjennom hvilke muligheter som gjør at vi sikrer at vi har en kystflåte – også blant de minst båtene – som er konkurransedyktig i fremtiden.

Presidenten: Da går vi til dagens siste hovedspørsmål.

Trond Giske (A) [11:02:53]: Mitt spørsmål går til finansministeren.

En av de store flaggsakene da finansministeren la fram budsjettet i fjor høst, var 50 000 kr i tilskudd til alle nye bedrifter som tok inn lærlinger. I budsjettforslaget fra Finansdepartementet står det:

«For å stimulere nye bedrifter til å ta inn lærlinger, foreslår Regjeringen å gi et stimuleringsstilskudd på 50 000 kroner til nye lærebedrifter.»

Nå viser det seg at dette var en ren bløff. I TV2 i dag innrømmer kunnskapsministeren at budsjettet rett og slett er feil:

«Vi hadde regnet med ca. 200 nye lærlingbedrifter, men nå blir det mange flere.» sier Røe Isaksen.

Det er ikke så rart, for gjennomsnittlig antall nye lære-

bedrifter har de siste årene vært godt over 2 000 per år. Regjeringen har rett og slett bommet med tigangeren.

Mange unge står uten lærlingplass. Mange bedrifter ønsker å bruke dette tilskuddet til å gi sitt bidrag, men de hjelpes ikke når regjeringen gir løfter uten innhold eller lover tilskudd uten dekning.

Slik budsjettet nå står, bryter Finansdepartementet og finansministeren budsjettreglementet om realistisk budsjettering. I § 3 i reglementet står det at utgifter skal være realistiske beregninger. Når man har lovet 50 000 kr til lærebedrifter og det gjennomsnittlig er 2 000, trengs det 100 mill. kr, ikke de 10 mill. kr som regjeringen har satt av.

Mitt spørsmål er: Vil finansministeren beklage overfor Stortinget, og overfor lærlingbedrifter som venter på tilskudd, at hun i budsjettproposisjonen har lovet 50 000 kr til nye lærebedrifter, men ikke bevilget mer enn 10 pst. av pengene? Og mest av alt: Hva vil finansministeren gjøre for å rette opp feilen?

Presidenten: Presidenten vil bemerke at «bløff» nok er på utsiden av den parlamentariske språkbruk.

Statsråd Siv Jensen [11:04:46]: Jeg skal prøve å svare på dette, selv om det er kunnskapsministerens ansvar.

Jeg vil først begynne med å si at jeg synes det er oppsiktsvekkende hva slags tilnærming representanten Giske har til dette, fordi dette viser at regjeringens politikk virker. Dette viser at den stimuleringen regjeringen legger opp til i og rundt lærlingbedriftene, virker. Det at vi nå får flere lærlingplasser, og det at vi får flere lærlingbedrifter, er bra. Det betyr bare at vi må øke bevilgningene til dette formålet fremover – rett og slett fordi politikken virker.

Det som har vært problemet veldig lenge, har vært det motsatte, nemlig at vi har hatt utfordringer innenfor yrkesfagene, og vi har hatt utfordringer med hensyn til nok lærlingplasser. Det at vi nå gjennom både et stimuleringsstilskudd og økt lærlingtilskudd får fart på dette, er bra. Det burde også representanten Giske glede seg over. Da får vi heller sørge for at vi i de kommende budsjettene bevilger mer penger til dette formålet.

Trond Giske (A) [11:05:47]: Med all mulig respekt: Dette svaret er rett og slett bare tull. Om det blir halvparten så mange nye lærebedrifter i 2014 som i 2013, mangler det fortsatt 40 mill. kr på budsjettposten. Det blir en tiendedel av det man fikk i 2013 som skal dekke budsjettposten med tilskudd på 50 000 kr per bedrift.

Men det er mer alvorlig enn som så. Da vi oppdaget feilen, sendte vi den 21. mai et brev til finansministeren og spurte om underdekningen på denne posten og hvordan tallet på 10 mill. kr var framkommet. I svaret fra finansministeren står det ingenting om at man har lagt til grunn 200 plasser, det står ingenting om at det hvert år har vært 2 000 nye plasser, og det står ingenting om at det mangler mange titalls millioner for å dekke tilskuddet. Det er først når TV2 begynner å grave at kunnskapsministeren innrømmer at man i høst la 200 plasser til grunn. Men hvis man visste det i høst, visste man vel det også på fredag da finansministeren presenterte kunnskapsministerens svar for

Stortinget? Man har ikke gitt den informasjonen man sitter på. Spørsmålet er om finansministeren ser at hun også bryter den informasjonsplikten hun har overfor Stortinget, som jobber seriøst med et revidert budsjett som skal være realistisk.

Statsråd Siv Jensen [11:06:57]: Hvis det viser seg at Kunnskapsdepartementet i dag har kommet med nye vurderinger og oppdaterte anslag på dette, bør det selvsagt reflekteres i sluttarbeidet med revidert budsjett i Stortinget. Det er jeg helt enig med representanten Giske i. Men jeg mener fortsatt at hovedtilnærmingen til dette bør handle om det saken gjelder, nemlig at vi ved å stimulere gjennom lærlingtilskuddet og stimuleringsstilskuddet, faktisk oppnår resultater. Det blir flere plasser. Det blir mer aktivitet. Det burde vi glede oss over og sørge for å øke bevilgningen til formålet, slik at flere ungdommer kan få den utdanningen de ønsker seg.

Presidenten: Det åpnes for tillegsspørsmål – først Martin Kolberg.

Martin Kolberg (A) [11:07:50]: Det lå en innrømmelse i det som finansministeren svarte på det siste spørsmålet – slik jeg hørte henne. Det er bra, for jeg tror vi er helt enige om lærlingplassenes betydning. Men det vi vil ha klargjort her, er at de svarene som er gitt til Stortinget, ikke har vært riktige. Det er blitt spurt helt konkret fra finansfraksjonen om utviklingen i antall lærebedrifter. Det er også blitt spurt helt konkret om anslagene. Der svarer finansministeren – riktig nok er det Kunnskapsdepartementet som svarer, men det er finansministeren som formelt svarer – at det ikke finnes noen samlet oversikt over nye godkjente lærebedrifter, og departementet vet derfor ikke hvor mange lærebedrifter som tegner lærekontrakt for første gang.

Det er akkurat dette punktet vi vil ha klargjort, og jeg hørte nå innrømmelsen fra finansministeren. Det er veldig bra om hun sier at dette var en gal og ikke fullverdig informasjon, slik at Stortinget kan håndtere dette på riktig måte.

Statsråd Siv Jensen [11:09:00]: Jeg er fortsatt i den situasjon at jeg er nødt til å sjekke dette med Kunnskapsdepartementet. Det er de som har ansvar for dette. Hvis de mener at det nå er kommet nye anslag som viser en annen utvikling, må vi selvsagt korrigere for det. Men jeg mener fortsatt at mitt hovedsvar står seg, nemlig at det er bra at de stimuleringsvirkemidlene regjeringen har forsterket i budsjettet, nå ser ut til å virke, slik at flere ungdommer får lærlingplass. Dette har vært et uttrykt ønske over lang tid. Og at virkemidlene virker, det er bra.

Presidenten: Anne Tingelstad Wøien – til oppfølgingsspørsmål.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [11:09:47]: I tilnærmingen sin sier finansministeren at det viser at regjeringas politikk virker. Samtidig har hun understreket i sitt eget brev

at en egentlig ikke helt vet hvor mange nye lærlingplasser som kommer til hvert år. Da skjønner ikke jeg hvordan hun kan si at den nye politikken virker. Vi vet at det kommer ca. 2 000 nye lærebedrifter hvert år. Det burde også finansminister og kunnskapsminister visst.

Vi har de samme utfordringene også innenfor barnehagefeltet, og jeg lurer derfor på om det er sånn at regjeringa lurer de folkevalgte rundt omkring i kommuner, lurer bedriftseiere og egentlig har lurt Stortinget?

Statsråd Siv Jensen [11:10:26]: Jeg synes det er en ganske drøy påstand. Denne regjeringen har ingen ambisjon om å lure noen. Det vi snarere tvert imot er oppatt av, er å legge forholdene til rette for at vi får flere lærlingbedrifter og flere lærlingplasser. Det yrkesfagløftet startet denne regjeringen i forbindelse med endringene i tilleggspolisjonen i høst. Det arbeidet vil vi fortsette med.

Presidenten: Iselin Nybø – til oppfølgingsspørsmål.

Iselin Nybø (V) [11:11:03]: Jeg forstår statsråden sånn at hun er enig i at det ikke er bevilget nok penger til dette tiltaket, og at det er behov for mer i årene som kommer. I regjeringplattformen står det mye bra om det som angår yrkesfagløft og satsing på disse næringene og disse områdene, og mye av dette er Venstre også enig i. Blant annet har regjeringen et ganske ambisiøst mål når det gjelder det å få offentlige virksomheter til å ta inn lærlinger.

Det at statsråden nå varsler mer penger til akkurat denne tilskuddsordningen, er vel og bra, og det ser vi fram til. Men jeg lurer også på om finansministeren er villig til å se på andre tiltak for å stimulere bedrifter til å ta inn lærlinger, som f.eks. fritak fra arbeidsgiveravgift.

Statsråd Siv Jensen [11:11:59]: Regjeringen startet altså sitt yrkesfagløft i forbindelse med tilleggspolisjonen, og vi bevilget 114 mill. kr til det formålet. Det er en god start, for det viser seg at det virker – både fordi vi får flere lærlingplasser og flere lærlingbedrifter. Hvis det nå viser seg at oppdaterte anslag viser at dette er en utvikling som går mye raskere enn de anslagene vi la til grunn i budsjettet, er det i og for seg grunnleggende positivt, for da virker stimuleringen.

Så er spørsmålet om det er behov for ytterligere stimuli for å få det til. Det mener jeg er et spørsmål vi løpende må vurdere og komme tilbake til i forbindelse med de årlige statsbudsjettene.

Presidenten: Karin Andersen – til dagens siste oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV) [11:12:48]: Det virker som regjeringen sliter litt med regnestykkene for tida. SV har spurt om bakgrunnsregnestykkene for barnehagene og ikke fått noen gode svar. Nå hører vi også at vi ikke får gode svar – og får helt forskjellige svar – når det gjelder lærlinger. Begge deler er viktig, for det er som statsråden sier: Politikk virker. Folk vil ha barnehageplass. De vil ikke

stå i kø og vente på regjeringen, som har lagd et regnestykke som er feil, og som KS har påvist er feil, og som det hadde vært mulig å rette opp nå.

Da er det også viktig å få vite om regjeringen under prosessen i revidert nå er klar for å rette opp disse feilene, eller om man skal vente og se på dette, og at det da antagelig ikke vil være penger nok, verken til lærlingplasser eller til de barnehageplassene som folk faktisk har lovfestet rett til å få i dag. Kan statsråden svare på det?

Statsråd Siv Jensen [11:13:53]: Da regjeringen la frem revidert budsjett for Stortinget, omtalte vi problemstillingen knyttet til barnehager og kontantstøtte. Vi har også vist til at da den forrige regjeringen fikk tilsvarende problem med motsatt fortegn i 2012, gjorde man heller ikke noe med svakheten i beregningsverktøyet, som er dilemmaet vi står overfor.

Da kommunene i 2012 opplevde at den forrige regjeringen kuttet kontantstøtten til toåringer, fikk man den motsatte virkningen, nemlig at kommunene satt igjen med mer penger enn de egentlig skulle hatt, og så ble det ikke gjort noe med det. I denne situasjonen er det den omvendte problemstillingen som har oppstått, nemlig at kommunene opplever at de har mindre penger enn de burde ha hatt. Det tyder på at selve beregningsverktøyet er feil. Derfor har regjeringen i revidert varslet at det vil vi nå gå gjennom sammen med KS, slik at vi kan få et bedre beregningsverktøy som gjør at vi reduserer faren for feil i fremtiden.

Ingerd Schou hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Da er den muntlige spørretimen ferdig, og vi går videre til den ordinære spørretimen.

Sak nr. 2 [11:15:07]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en lang rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten. Presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten som er gjort tilgjengelig for representantene.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmålene 1 og 2, fra henholdsvis representantene Svein Roald Hansen og Anniken Huitfeldt til utenriksministeren, vil bli besvart av ministeren ved Statsministerens kontor for samordning av EØS-saker og forholdet til EU på vegne av utenriksministeren, som er borttreist.

Spørsmål 5, fra representanten Anne Tingelstad Wøien til klima- og miljøministeren, vil bli besvart av olje- og energiministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 6, fra representanten Jan Bøhler til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren, vil bli besvart av kunnskapsministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 8, fra representanten Eirik Sivertsen til forsvarsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 11, fra representanten Jorid Holstad Nordmelan til kunnskapsministeren, tas opp av representanten Arild Grande.

Spørsmål 15, fra representanten Torgeir Micaelsen til kunnskapsministeren, er overført til helse- og omsorgsministeren som rette vedkommende. Spørsmålet vil imidlertid bli besvart av kunnskapsministeren på vegne av helse- og omsorgsministeren, som er borttreist.

Spørsmål 1

Presidenten: Dette spørsmålet, fra Svein Roald Hansen til utenriksministeren, vil bli besvart av ministeren ved Statsministerens kontor for samordning av EØS-saker og forholdet til EU på vegne av utenriksministeren, som er borttreist.

Svein Roald Hansen (A) [11:15:36]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til utenriksministeren: «The Asian Human Rights Commission melder om grove overgrep, bortføringer og drap på balutsjere i Pakistan og Iran. Nylig kom det melding om at det var avdekket tre massegraver med 169 lik i Khuzdar-distriktet i Pakistan og én grav med syv lik i Iran.

Vil regjeringen ta initiativ til at balutsjernes situasjon i Pakistan og Iran settes på dagsordenen på møte i FNs menneskerettighetskomité i Genève?»

Statsråd Vidar Helgesen [11:16:11]: Norske myndigheter har fulgt situasjonen for balutsjerne tett. I Iran er det de senere årene blitt rapportert om flere massehenrettelser i Sistan og Balutsjistan. Ifølge en av disse rapportene ble 16 balutsjiske fanger hengt den 25. oktober 2013 som hevn for angrepet på en iransk grensevakt. Hengingen skjedde til tross for at fangene beviselig ikke kunne hatt noe med angrepet å gjøre.

I februar i år ble det igjen meldt om at 15 balutsjere var henrettet i hemmelighet. Iranske sjiamuslimske pilegrimer er også blitt angrepet og drept under sine besøk til provinsens hellige steder. Myndighetenes hardhendte fremferd mot separatister og deres manglende beskyttelse av de religiøse minoritetene i provinsen er kritikkverdige. Lokale kilder i Pakistan hevder at det er funnet 169 lik i år, men det bør understrekes at myndighetene ikke har publisert offisielle tall. Vår ambassade i Islamabad melder imidlertid at det ble funnet kulehull i flere av likene, og at det ikke er første gang man oppdager omkomne i Balutsjistan som bærer preg av å være likvidert.

Det har i flere år vært rettet klager mot myndighetene om at personer har forsvunnet i denne provinsen, uten at man har fått bevis for hva som har skjedd. En borger av balutsjisk opprinnelse som ambassaden i Islamabad tidligere har hatt kontakt med, ble meldt savnet i Pakistan for fem år siden. Vedkommende er fortsatt forsvunnet.

Etter funnet av massegravene i januar opprettet den balutsjiske provinsregjeringen en juridisk kommisjon for å få

avklart hva som hadde skjedd. Fortsatt foreligger det ingen rapport. Videre gjorde den forrige pakistanske høyesterettsjustitiarius, Iftikhar Chaudhry, en innsats for å få sakene som gjelder savnede personer i Balutsjistan, opp i retten og stilt militære myndigheter ansvarlig der man mente at det var grunnlag for det. Gjennom rettslige høringer under hans ledelse ble det avklart at noen av de savnede balutsjerne er i live, og at de holdes innesperret av militæret i interneringsleirer. Noen få er blitt sluppet løs. De fleste personene som er oppført på savnet-listen utarbeidet av domstolen, kan det fortsatt ikke redegjøres for. Det er igangsatt et arbeid for å få identifisert personene i massegravene i Khuzdar, men det foreligger foreløpig ingen rapport.

I pakistansk Balutsjistan er det hazaraer, en sjiamuslimsk minoritet, som i økende grad blir forfulgt av ekstremistiske sunnimuslimske grupper. I Iran, derimot, er balutsjerne sunnimuslimere, og de diskrimineres av myndighetene. Felles for situasjonen er at Balutsjistan-provinsene er blant de fattigste og minst utviklede områdene. Situasjonen fortjener internasjonal oppmerksomhet.

Norge tok opp beskyttelse av minoriteter under landhøringen av Pakistan i 2012. Selv om man her tok opp minoriteter mer generelt, ble hazaraene i Balutsjistan særlig nevnt. Det er naturlig at vi fra norsk side tar opp igjen situasjonen for minoriteter under den kommende landhøringen av Pakistan i oktober i år. Da vil vi særlig forhøre oss om hvordan Pakistan følger opp de anbefalingene som kom opp under 2012-høringen. Vi vil vurdere om minoritetenes situasjon også skal tas opp i neste landhøring av Iran.

Svein Roald Hansen (A) [11:19:20]: Jeg takker statsråden for svaret. Dette er en folkegruppe som det har vært, og er, lite oppmerksomhet rundt i hvert fall i norsk offentlighet. Det bor en del balutsjere i Norge som jevnlig er i kontakt med oss, og som ber oss om å få økt oppmerksomhet. Jeg er glad for det statsråden sier, at det har vært tatt opp, og at man vil ta det opp igjen. Jeg tror man da kanskje skal understreke balutsjernes situasjon.

Dette er en folkegruppe i et område hvor landegrensene ble omdannet etter annen verdenskrig, som har mistet sitt hjemland, og det at de også mister mulighetene til å ha sin kultur og sitt språk og menneskerettigheter, er dobbelt tragisk. Så jeg tror det er viktig at vi opprettholder trykket på Iran og Pakistan når det gjelder disse overgrepene.

Statsråd Vidar Helgesen [11:20:22]: La meg si at jeg er helt enig i det. Minoriteters situasjon er viktig for regjeringen, det er en viktig sak for norske myndigheter i internasjonale menneskerettighetsfora, og det gjelder ikke minst sakene rundt Balutsjistan.

La meg legge til at når det gjelder Iran, har vi også der tatt opp situasjonen for minoritetene, bl.a. i samtalen som utenriksdepartementets politiske direktør har hatt med sin iranske motpart, bl.a. om menneskerettighetene i landene.

Svein Roald Hansen (A) [11:20:54]: Jeg tror jeg bare takker for svaret.

Spørsmål 2

Presidenten: Dette spørsmålet er fra representanten Anniken Huitfeldt til utenriksministeren. Spørsmålet besvares også av ministeren ved Statsministerens kontor for samordning av EØS-saker og forholdet til EU, på vegne av utenriksministeren, som er bortreist.

Anniken Huitfeldt (A) [11:21:14]: «Da den israelske presidenten besøkte Norge, sa statsministeren at hun ville øke handelen med Israel.

Ble det presisert at frihandelsavtalen mellom Norge og Israel gjelder for Israel innenfor internasjonalt anerkjente grenser, og ikke for varer produsert av Israel på okkupert område? Hvis ikke, hva gjør regjeringa konkret for å presisere overfor israelske myndigheter at frihandelsavtalen ikke gjelder for varer produsert i folkerettsstridige israelske bosettinger?»

Statsråd Vidar Helgesen [11:21:48]: Norge anerkjente Israel i 1949. Vi anerkjenner staten Israel innenfor grensene av det territoriet Israel kontrollerte før krigen i 1967. Under president Peres' besøk til Norge ble disse holdningene lagt til grunn i samtalen. Statsminister Erna Solberg la også frem Norges holdning til bosettingspolitikken i pressekonferansen hun holdt sammen med Peres den 14. mai.

Norge har gjort det klart at EFTAs frihandelsavtale med Israel kun har gyldighet for det territoriet som var under israelsk kontroll og internasjonalt anerkjent før 4. juni 1967.

EUs assosieringsavtale med Israel blir forstått på tilsvarende måte av EU. EU har utformet retningslinjer for å sikre at EU-midler ikke kan komme institusjoner i bosettingene til gode. Norge vil følge disse retningslinjene der vi inngår i samarbeid med EU og Israel. Dette er retningslinjer som f.eks. gjelder når norske forskningsinstitusjoner deltar i EUs forskningssamarbeid med Israel gjennom Horizon 2020.

Da Israel trådte inn i OECD i 2010, ble det fra norsk side også understreket den klare oppfatningen om at Israels medlemskap i OECD kun gjelder israelsk territorium innenfor internasjonalt anerkjente grenser fra før 4. juni 1967. Dette er fortsatt gjeldende norsk politikk.

Vi har pågående forhandlinger om ny skatteavtale mellom Israel og Norge, og i de forhandlingene legger regjeringen det samme synet på den territorielle avgrensningen av staten Israel til grunn. Vi har lagt frem for vår motpart at vårt syn er at begrepet «Israels territorium» bare kan referere til det territoriet som var under israelsk kontroll den 4. juni 1967. Dette er i tråd med folkeretten slik den kommer til uttrykk i FNs sikkerhetsråds resolusjon 242 fra 1967.

Anniken Huitfeldt (A) [11:23:36]: Det var vel et noe uklart svar på mitt konkrete spørsmål. Dette handlet altså om statsministerens signal da Peres var i Norge. Da sa hun at hun ville øke handelen med Israel. Vi støtter også fra Arbeiderpartiets side handelen med Israel, men ble det presi-

sert helt konkret at dette ikke gjaldt for varer produsert på okkupert område?

Jeg vet utmerket godt at vi presiserte det da vår regjering satt, når det gjaldt Israels medlemskap i OECD, at dette gjaldt innenfor internasjonalt anerkjente grenser, men ble det sagt av utenriksministeren eller av statsministeren da president Peres var på besøk i Norge?

Statsråd Vidar Helgesen [11:24:16]: Det vi her snakker om, er en velkjent norsk holdning, som blir presisert og lagt til grunn i mange forskjellige sammenhenger, f.eks. i samtalen om ny skatteavtale, hvor det er en ny diskusjon og en ny avtale. Der legger vi det synet til grunn. Det er ikke et syn som blir tatt opp i alle mulige sammenhenger, nettopp fordi det ligger til grunn for norsk politikk overfor Israel, og det er et syn som er meget godt kjent for israelske myndigheter.

Når vi legger opp til og ønsker økt handel med Israel, så er det økt handel med Israel på basis av det syn vi har på Israels territoriale avgrensning.

Anniken Huitfeldt (A) [11:25:00]: Jeg forstår det slik at regjeringa ikke tok opp spesielt da president Peres var i Norge – verken i bilaterale samtaler eller i offentlighet – at det skal presiseres at dette ikke skal skje på folkerettsstridige områder. Det er jo også et signal at det ikke tas opp når signalet utad er økt handel, men man ikke tar opp – verken på tomannshånd eller i offentlighet – at dette skal skje innenfor internasjonalt anerkjente områder.

Når ikke regjeringa har sagt dette utad, hva vil regjeringa gjøre for å presisere dette? Denne regjeringa har sagt at de vil ha økt oppmerksomhet på menneskerettigheter, men hvorfor er regjeringa så tydelig når det gjelder Russlands folkerettslige brudd overfor Ukraina, og ikke sier ett ord når de sender signal om økt handel med Israel?

Statsråd Vidar Helgesen [11:25:50]: Som sagt: Dette synet ligger til grunn. Det er et selvfølgelig og langvarig syn, og holdning, fra norsk side. Men jeg må få lov til å takke representanten Huitfeldt for muligheten til å klargjøre dette også offentlig, så det ikke skal være noen misforståelse om at den politikken ligger fast.

Jeg er glad for støtten til ambisjonen om økt handel, men det er altså økt handel basert på det klare syn som norske regjeringer har hatt og fortsatt har, om synet på Israels territoriale integritet og avgrensning.

Spørsmål 3

Odd Omland (A) [11:26:44]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til klima- og miljøministeren:

«Stortinget har gjennom rovdyrforliket uttrykt at det skal sikres både bærekraftige rovviltbestander og en fortsatt aktiv og allsidig bruk av utmarksressursene. Arbeiderpartiet er opptatt av konfliktdempende tiltak i problematikken beitenæringen vs. rovdyr, med bl.a. erstatningsordninger for tap til rovvilt. Forslag til ny erstatningsforskrift ligger nå på statsrådets bord.

Kan statsråden gi en orientering om status i dette arbeidet, og hvilke endringer som eventuelt planlegges?»

Statsråd Tine Sundtoft [11:27:26]: Som representanten Odd Omland er jeg opptatt av at vi har ansvar for å nå bestandsmålene for de store rovdirene i prioriterte yngleområder for rovvilt. Samtidig skal vi skape mest mulig forutsigbare og robuste løsninger for beitenæringen. Dette er i samsvar med den todelte målsettingen som ble videreført i rovviltforliket av 2011.

Representanten Odd Omland er opptatt av å gjennomføre tiltak som bidrar til mest mulig konfliktdemping. Det er en ambisjon jeg deler fullt ut. Derfor har jeg har i samarbeid med landbruks- og matministeren bl.a. lagt vekt på at rovviltmyndene skal føre en mer tydelig soneforvaltning i sin region. Det innebærer et klarere skille mellom områder for rovvilt og områder for beitedyr. Det vil gi en mer robust og forutsigbar forvaltning med mindre konflikter.

Når det gjelder erstatningsforskriften for husdyr som blir drept eller skadet av rovvilt, kan jeg opplyse at revidert forskrift ble vedtatt 30. mai og trådte i kraft 1. juni 2014. Den reviderte forskriften gir et bedre grunnlag for riktig utmåling av erstatning, samtidig som vi effektiviserer behandlingen av erstatningssøknader.

Det er innført en adgang til å innhente informasjon som vil bedre muligheten for forvaltningsmyndighetene til å klargjøre også andre årsaker til tap av husdyr på beite enn rovvilt. Det vil bedre muligheten for å utmåle en mest mulig korrekt erstatning for beitedyr som blir tatt av rovvilt.

Videre er det innført et nytt hovedsystem for en standardisert erstatningsberegning. Dersom fire grunnleggende vilkår er oppfylt, skal erstatningsmyndigheten anse alt tap utover normaltap som sannsynliggjort tap til rovvilt. Dette vil forenkle behandlingen. Det er viktig for meg å understreke at denne standardiseringen ikke medfører innskrenkning i dagens rett til full erstatning.

I tillegg er det gjennomført enkelte andre mindre endringer i forskriften. Samlet sett gir dette grunnlag for en mer kunnskapsbasert forvaltning, mindre behov for skjønnsutøvelse og en mer effektiv behandling av sakene.

Utover disse endringene som er trådt i kraft, er det per i dag ikke planlagt endringer i erstatningsforskriften.

Odd Omland (A) [11:30:04]: Jeg takker for svaret.

Som statsråden sier, har jeg også forstått at forskriften ble vedtatt etter at spørsmålet ble stilt.

Jeg er glad for at regjeringen har tatt den såkalte Krokan-dommen til etterretning og således flyttet bevisbyrden ved rovdyr tap over på myndighetene.

Det som imidlertid var bakgrunnen for mitt spørsmål, er at næringen har gitt uttrykk for en bekymring for de nye retningslinjene som er utarbeidet til § 4. I de nye retningslinjene står det følgende:

«Det er de skadetilfellene som en ikke klarer å unngå, som skal dekkes gjennom erstatningsordningen.»

Næringens syn er at dette er en skjerping. Deler statsråden næringens bekymring her?

Statsråd Tine Sundtoft [11:30:54]: Jeg deler ikke den bekymringen, for det er ingen endringer i bevisbyrden. Det som er nytt nå, er at saueeieren må opplyse om besetningsdata for saueholdet. Jeg tror egentlig at forvaltningen nå får et bedre faktagrunnlag, og at den kunnskapen vil gjøre det lettere for forvaltningen å fastsette en korrekt erstatning.

Så jeg deler ikke bekymringen. Jeg mener at forskrifts-endringen nå gjør dette enklere, og at det nå også blir mindre bruk av skjønn.

Odd Omland (A) [11:31:26]: Retten til full erstatning, som statsråden var inne på, er nedfelt i naturmangfoldloven § 19. Men det som bekymrer næringen, er konsekvensene av de nye retningslinjene, som vi her var inne på, og at man vil få avslag på kravet om erstatning for manglende tiltak, som f.eks. de som er nevnt i retningslinjene: tidlig sanking, seint beiteslepp, bruk av vokterhund, beitenekt eller flytting av dyr til nytt område.

Kan statsråden bekrefte at de tiltakene som her er nevnt, ikke blir praktisert slik at det fortsatt er Fylkesmannens skjønnsutøvelse som blir avgjørende, og at retten til full erstatning, etter § 19, står fast?

Statsråd Tine Sundtoft [11:32:12]: Som jeg redegjorde for i mitt innledende svar, er kravet til skadedokumentasjon nå redusert når de fire grunnleggende kriteriene er oppfylt. Det innebærer at når de fire vilkårene er oppfylt, anses alt tap over normaltapp som sannsynliggjort tap til rovvilt. Det betyr at en ikke skal gjennom ytterligere skjønnsutøvelse eller andre momenter før full erstatning tilkjennes. Jeg tror det vil være en forenkling i saksbehandlingen, som kommer både forvaltningen og dyreeierne til gode.

Presidenten: Presidenten ser nå at vi mangler både representanter og aktuelle statsråder, men jeg ser også at vi har både representanten Sonja Mandt og statsråd Torbjørn Røe Isaksen til stede, og derfor tror jeg vi skal være litt fleksible når det gjelder rekkefølgen på spørsmålene i dag.

Jeg varsler nå herfra til de som følger spørretimen fra sine kontorer og tv-skjermer, om at behandlingen av spørsmålene har gått litt raskere i dag.

Nå går vi videre til spørsmål 10 fra representanten Sonja Mandt, som skal få stille sitt spørsmål til statsråd Torbjørn Røe Isaksen.

Spørsmål 10

Sonja Mandt (A) [11:33:43]: Det kom brått.

«På Høyres landsmøte for noen uker siden uttalte statsråden: «Lærerløftet er ikke bare for skolen, vi må også ha et barnehageløft.» Utdanningsforbundet hadde i forkant av landsmøtet oppfordret statsråden til å ta opp nettopp dette temaet i sin tale, noe vi kan se på utdanningsforbundet.no. Hvordan og hvor har statsråden prioritert dette løftet?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:34:13]: Takk for det første av mange spørsmål i denne spørretimen. Det er

hyggelig å få komme til Stortinget og få fortelle litt om regjeringens resultater.

Vi har aldri brukt mer penger på kvalitet i barnehagene enn nå. Hvorfor er det viktig? Jo, det er viktig fordi nøkkelen til kvalitet – vi vet at kvalitetsforskjellene i barnehagene er store – er personalet. Det er barnehagelærerne, de med fagbrev og de andre i barnehagen.

For å være helt konkret, er det i årets budsjett 200 flere plasser til arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning, sammenliknet med i 2013.

Det er 150 flere plasser til en nasjonal lederutdanning for styreere i barnehager, sammenliknet med 2013, som var det siste året de rød-grønne satt med makten.

Det er 570 plasser totalt til studieplasser for kompetanseheving for assistenter i barnehage, som er et program på 30 studiepoeng – for å nevne noe.

Sonja Mandt (A) [11:35:11]: Jeg takker statsråden for svaret.

Vi vet at hver tredje ansatt i barnehagen har utdanning som lærer, og mange av de spørsmålene jeg har stilt om barnehager, har statsråden vært nødt til å bortforklare, eller så har han skjøvet ansvaret over på den forrige regjeringa, eller så har han fortalt Stortinget om alt som skal gjennomgås og ses på på nytt. Men her forteller han altså hva som står i det inneværende årets budsjettet.

Jeg har likevel lyst til å si: På nettsiden til Utdanningsforbundet kan vi lese hva Røe Isaksen har sagt om barnehager og kunnskap. Han sier tydelig at de har startet arbeidet med å styrke barnehageloven, og at de inkluderer barnehagene i lærerløftet. Da er det ikke rart at vi ønsker å få vite hvordan og hvor dette skal gjøres.

Nå er han i posisjon til å si noe om det han selv sier er nødvendig. Skal de pengene som ligger i lærerløftet, deles med barnehagene, eller kommer det friske penger til dem? Skal de eventuelt øremerkes til barnehagene?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:36:03]: Kvalitetsløftet og barnehagelærerløftet i barnehagen er regjeringen i gang med. I den sammenheng er det to ting som er viktig, som jeg beskrev i årets budsjett:

Det første som er viktig, er at vi gir etterutdanning, videreutdanning og mulighet for å utvikle seg lokalt i barnehagene. Det er regjeringen i gang med. Det er satt av penger til det på årets budsjett – et budsjett hvor vi aldri tidligere har brukt mer på kvalitet i barnehagen.

Det andre er å få flere barnehagelærere inn. Ifølge SSB er det ca. 4 400 barnehagelærere i manko. Det klarer vi ikke å fylle opp over natten. Det tror jeg at Arbeiderpartiet og regjeringen er enige om. Men da må vi gjøre nettopp som regjeringen gjør: satse på f.eks. arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning, hvor det er 200 ekstra plasser i år, sammenliknet med i fjor. Den satsingen har jeg en ambisjon om å fortsette med i budsjettene som kommer.

Sonja Mandt (A) [11:36:57]: Det mangler allerede 1 mrd. kr i barnehagesektoren. De kuttene som regjeringa gjør – særlig når det gjelder utbygging – vil ikke akkurat rekruttere fagfolk og tiltrekke seg ny kompetanse, eller

gjøre at folk vil ta den studieplassen som utdanner til jobb i en barnehagesektor som nedbygges, slik vi ser det.

Vi har hatt mange kampanjer for å rekruttere folk til sektoren, som statsråden også sier, og god kommuneøkonomi var noe som den rød-grønne regjeringa var opptatt av.

Den utålmodigheten vi så i opposisjon, fra statsrådets side, mangler – i hvert fall etter mitt syn – litt nå. Kan han fortelle meg hva de visste i opposisjon om de tiltakene som var nødvendige, og som statsråden refererer til, som dere nå må sjekke ut mer om? Kan statsråden si noe om hvilke konkrete tiltak han ser for seg videre, og som han har lovet Utdanningsforbundet i lærerløftet?

Jeg tror at ingen her er uenige om at regjeringa har gjennomgangskraft, men gjennomføringskraften er vi nok helt i tvil om.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:38:04]: Som sagt: Kvalitetssatsingen i barnehagen er i gang, og jeg har en ambisjon om å fortsette med den. Det er 200 ekstra plasser i år, sammenliknet med i fjor, og dette er statlige midler. Det er riktignok en forskjell på lærerløftet og barnehagelærerløftet ved at vikarutgiftene ikke er dekket i barnehagelærerløftet, men nå er det statlige penger, som går til f.eks. at flere skal kunne jobbe i barnehage, samtidig som de tar barnehagelærerutdannelse. 200 flere plasser er et viktig bidrag.

Det er 150 flere plasser i år sammenliknet med i fjor til nasjonal lederutdanning for styrere i barnehager. Det er et direkte bidrag til kvaliteten i barnehagene.

Jeg vil ikke stå i Stortinget og si at dermed er kvalitetsløftet i barnehagene ferdig. Vi har nemlig tenkt å sitte i regjering i flere år, og derfor gjentar jeg: Jeg er både utålmodig og har enda høyere ambisjoner på dette feltet, men at regjeringen er i gang med å levere – det kan det ikke være noen tvil om.

Presidenten: Nå går vi tilbake til den opprinnelige rekkefølgen på spørsmålene og ønsker representanten Heikki Eidsvoll Holmås velkommen.

Spørsmål 4

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:39:10]: Jeg beklager at jeg hadde sett feil på spørsmålsrekkefølgen. Men her er i hvert fall spørsmålet mitt til klima- og miljøministeren:

«I brev av 26. mars 2014 advarer ESA regjeringen om at den vil kunne reise sak for EFTA-domstolen for brudd på luftkvalitetsdirektivet om ikke regjeringen legger fram en plan for å gjøre noe med den helseskadelige luftkvaliteten som finnes i flere byer, men særlig i Oslo. Så langt har ikke regjeringen vist vilje til å gjøre noe med hovedproblemet, som er biltrafikken, men prioriterer i stedet utbygging av ny inntil 14-felts E18 som vil forverre helseproblemene.

Hva svarer statsråden ESA og Oslos befolkning?»

Statsråd Tine Sundtoft [11:39:59]: Luftkvalitetsdirektivet ble vedtatt i EU i 2008 og vedtatt av Stortinget i

2012. ESA har allerede påpekt at flere norske byer i Norge oversteg direktivets grenseverdier i perioden 2008–2012.

Dette er en problemstilling regjeringen har arvet, og som vi arbeider med å løse. ESA har gått videre med saken mot Norge for brudd på luftkvalitetsdirektivet og mener at dette er en overtredelse av EØS-lovgivningen. Norge har nylig besvart uttalelsen, og ESA vurderer nå om de skal bringe saken inn for EFTA-domstolen.

Veitrafikk er hovedkilden til overskridelsene. Vi jobber langs to konkrete spor for å løse problemet. På lengre sikt skal renere kjøretøy og økt satsing på kollektiv, sykkel og gange bidra til å redusere lokal luftforurensning. På kort sikt skal vi samarbeide med kommunene for å finne løsninger på de mer akutte situasjonene.

Kommunene er forurensningsmyndighet for lokal luftkvalitet, med hovedansvar for å iverksette tiltak for å bedre luftkvaliteten og utarbeide tiltaksutredninger. Derfor skal vi samarbeide tett med kommunene. Jeg skal f.eks. møte Oslos miljøbyråd senere i juni.

Arbeidet for bedre lokal luftkvalitet er en sak som regjeringen tar på alvor. I svaret til ESA, sendt 26. mai i år, redegjør Norge grundig for pågående og planlagt arbeid for bedre lokal luftkvalitet. Blant annet melder vi at det skal nedsettes en arbeidsgruppe som skal vurdere behovet for ytterligere virkemidler for bedre lokal luftkvalitet. I tillegg vil Miljødirektoratet nå følge opp kommunenes arbeid med luftkvalitet langt tettere.

Til slutt: Når det gjelder E18, er det litt misvisende å snakke om 14-felts vei inn til Oslo. Det er her snakk om både lokalveier, motorveifelt og kollektivfelt. Den planlagte utbyggingen skal bl.a. bedre framkommelighet for buss og bidra til mer sammenhengende kollektivnett rundt Oslo. Gjennom klimaforliket fastslås det at veksten i storbyområdene skal skje med kollektiv, sykkel og gange. Det er et viktig mål som vil kunne bidra til å bedre luftkvaliteten på sikt. Regjeringen vil samarbeide med storbyene om de virkemidler som er nødvendige for å nå målene om luftkvalitet og trafikkavvikling.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:42:46]: Oslos befolkning ber ikke om en arbeidsgruppe. Oslos befolkning ber om konkrete tiltak som gjør at de skal slippe å puste inn helseskadelig luft. Den helseskadelige luften er verst for Oslos befolkning. I Bergen har man hatt en positiv utvikling med en nedgang i forurensning som er et mål. I Oslo har vi ikke sett noe tilsvarende.

Hvilke konkrete tiltak og grep er det miljøministeren – etter å ha tenkt seg om siden sist gang vi snakket med henne – kommer til å foreslå for Oslos befolkning?

Statsråd Tine Sundtoft [11:43:19]: Som jeg sa i mitt første svar, er dette en problemstilling vi har arvet fra forrige regjering, som ikke fant gode løsninger på dette. Vi arbeider nå tett med kommunene for å finne løsninger på dette. Det er vi som nå har satt ned en arbeidsgruppe på tvers av flere departementer for å se på ytterligere virkemidler for å bedre lokal luftkvalitet. Det er også vi som har bedt Miljødirektoratet i enda større grad følge opp kommunenes arbeid med tiltaksutredninger på dette

feltet. Vi ønsker, sammen med kommunene, som er hovedansvarlige for dette, å finne en løsning på en utfordring som både forrige regjering og denne regjeringen tar på alvor.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:44:04]: Fagetaten i Oslo kommune har i høringsuttalelsene knyttet opp mot deler av reguleringsplanen fra nabokommunen Bærum, bl.a. trukket fram den helseskadelige luften, og at veien som er planlagt, vil komme til å gjøre at man ikke når de målsettingene som er satt i luftkvalitetsdirektivet.

Da vil jeg spørre statsråden: Er det sann at statsråden vil gjennomføre utbygging av veier som bidrar til dårligere luftkvalitet og ytterligere skader hos Oslos befolkning, og ytterligere bryter ESAs anbefalinger, eller er det sann at statsråden vil si at vi gjør det som trengs for å sørge for at Oslos befolkning får en luft som ikke er helseskadelig, og som gjør at vi følger de lover vi har vedtatt her?

Statsråd Tine Sundtoft [11:45:08]: Vi er opptatt av, i nært samarbeid med Oslo kommune, å gi Oslos befolkning en god luftkvalitet. Når det gjelder planene om veier vest for Oslo, sa jeg i mitt svar at det bedrer framkommeligheten for buss og bidrar til et mer sammenhengende kollektivnett rundt Oslo. Det er nettopp den type tiltak vi også må ha for å kunne ivareta målsettingen i klimaforliket, som vi er helt enige om: Trafikkveksten skal tas gjennom gange, sykkel eller kollektivtrafikk. Da må vi også ha veier som gjør at bussene kommer fram på en bedre måte, så jeg ser ikke den motsetningen i dette som representanten Eidsvoll Holmås tar opp. Vi er helt enige. Vi skal finne en løsning på dette. Det var en utfordring forrige regjering ikke klarte å finne en løsning på, men vi ønsker et tett samarbeid med Oslo kommune for å løse denne utfordringen.

Spørsmål 5

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Anne Tingelstad Wøien til klima- og miljøministeren, er overført til olje- og energiministerens som rette vedkommende.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [11:46:25]: «Også denne våren er grunneiere i Gudbrandsdalen hardt rammet av oversvømmelse fra Gudbrandsdalslågen. På 1960-tallet ble det innført forbud mot uttak av grus fra Lågen. Det har ført til at elva mange steder nå er så grunn at den eneste veien vannet kan ta, er ut på jorder og eiendommer utenfor elveløpet. Det vil ta flere år før forvaltningsplanen med tiltak er ferdigstilt og tiltak utført.

Vil statsråden nå igangsette strakstiltak for å avhjelpe situasjonen for gudbrandsdølene som nok en gang blir hardt rammet?»

Statsråd Tord Lien [11:47:00]: De siste år har medført flere flommer, bl.a. i Gudbrandsdalen. Sammen med den kunnskapen vi har om klimaendringene og økte nedbørsmengder, gjør dette at samfunnsikkerhet bør ha høy

prioritet når spørsmål om masseuttak fra elver behandles. I Gudbrandsdalslågen har oppsamling av grus og sand i elven over tid økt flompotensialet i dalføret. Hensynet til flomdemping må allikevel veies opp mot andre hensyn som miljø og sikkerhet andre steder langs vassdraget. Miljøhensyn vil være viktig i behandlingen av saker om sikringstiltak, også masseuttak. Dette er fordi fysiske endringer i og rundt vassdragene påvirker leveområder for planter og dyr, ikke minst storørreten, som jeg oppfatter at lokalbefolkningen også er opptatt av.

Norges vassdrags- og energidirektorat og Fylkesmannen vurderer de endringer som et sikringsanlegg eller et masseuttak vil påføre vassdragsmiljøet. Ved god planlegging og teknisk gjennomføring er det mulig å foreta masseuttak som ivaretar både flomhensyn og fiskeriinteresser. Det krever imidlertid god samhandling mellom berørte statlige myndigheter og lokale aktører.

Jeg – og sikkert også representanten – er kjent med at en helhetlig forvaltningsplan for Lågen er under utarbeiding. Det er viktig å se ting i sammenheng, og planen vil bidra til dette. Samfunnsikkerhet vil være et viktig hensyn i denne planen, og den vil legge til rette for koordinert, effektiv og rask saksbehandling av denne typen saker. I noen tilfeller, også før planen er ferdig, vil det selvfølgelig være både riktig og nødvendig å gjennomføre tiltak, og det er jeg opptatt av å legge til rette for gjennom effektiv saksbehandling på dette området.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [11:49:13]: Takk for svaret. Jeg griper det halmstrået jeg hørte, at det av og til kunne være muligheter for strakstiltak. Jeg står her med utkastet til forvaltningsplanen for Gudbrandsdalslågen. Det ble sendt ut på høring i februar, og det har vel kommet inn noen høringssvar nå. Planen skal være ferdigstilt innen 2017. Det er altså neste stortingsperiode. Vi vet at det i Gudbrandsdalen har vært oversvømmelse i tre av de fire siste årene, og det haster med tiltak i Gudbrandsdalslågen.

Jeg skal sitere noe som ble sagt til NRK Hedmark og Oppland den 26. mai:

«Det må både bygges flomvern, samtidig som det må tas ut grus i Gudbrandsdalslågen. Det sier Fremskrittspartiets landbrukspolitiske talsmann på Stortinget, Morten Ørsal Johansen. Han mener jordbruket i Gudbrandsdalen er så viktig at alt må gjøres for å forhindre at jorda til stadighet blir oversvømt.»

Mener statsråden det samme som sin kollega, eller er det viktigere å vente med tiltak til etter neste stortingsperiode – og risikere stadige oversvømmelser? Jeg spør fortsatt om strakstiltak, som er mindre tiltak.

Statsråd Tord Lien [11:50:17]: Statsråden er enig med representanten i at det er viktig å beskytte både liv og verdier langs Lågen.

Jeg kjenner meg imidlertid ikke igjen i den beskrivelsen som jeg vel hørte antydninger til, at det ikke handles allerede – for det gjøres. Det er også anledning til å søke om masseuttak. Det er i så fall noe som forvaltningen har ansvaret for å gi tillatelse til, og det skjer allerede i dag.

Så har jeg lyst til å si at sist periode sendte Olje-

og energidepartementet ut et brev – med tittelen: Utdyping av vassdragsløp som flomsikring – hvor det ble understreket at samfunnsikkerhet må vektlegges tyngre ved behandling av søknader om masseuttak.

Det er viktig å få på plass en helhetlig forvaltningsplan. Den vil kunne bidra til bedre presisjon og raskere saksbehandling i framtiden. Men det er ikke slik at myndighetene venter til denne planen kommer – og sitter med hendene i fanget til den er på plass.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [11:51:32]: Takk for svaret.

Jeg tror vi er enige tverrpolitisk om at det er fornuftig med en forvaltningsplan for Gudbrandsdalslågen, at en ser på hele Lågen og sideelvene som en helhet.

I går fattet fylkesutvalget i Oppland fylkeskommune et vedtak der de ber om at det blir igangsatt strakstiltak i Lågen. Det vil i hovedsak bety – vil jeg tro – masseuttak, dvs. grusuttak. Jeg setter pris på at statsråden åpner for at det er mulig å søke om den slags tiltak allerede i år, og at vi kanskje kan få et ja til dette fra de berørte myndigheter – som kanskje ikke vil være denne statsråden – slik at vi kan få satt i gang tiltakene allerede i løpet av denne sommeren. Jeg lurer på om statsråden kan bekrefte det.

Statsråd Tord Lien [11:52:28]: Jeg kan bekrefte at det nok ikke er spesielt klokt å drive saksbehandling fra Stortingets talerstol.

NVE har en viktig rolle å spille i dette. NVE har i en tid nå vært tungt til stede når det gjelder Lågen, og vil jobbe videre med det. NVE har ansvaret for å prioritere de statlige midlene og den innsatsen som staten gjør i forbindelse med flom- og skredsikring. De har også et forvaltningsansvar for den typen aktivitet i norske vassdrag som et masseuttak vil medføre.

Som sagt, det er ikke slik at det faktum at det arbeides med en helhetlig forvaltningsplan, betyr at ingenting skal gjøres i perioden fram til planen er ferdig. Jeg er veldig glad for at vi tilsynelatende er enige om at det er et godt prinsipp.

Spørsmål 6

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Jan Bøhler til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren, vil bli besvart av kunnskapsministeren som rette vedkommende.

Jan Bøhler (A) [11:53:48]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål, nå til kunnskapsministeren:

«I kommuner som Oslo plasseres ofte mottaksklasser på skoler hvor det er en høy andel elever med minoritetsbakgrunn. Dette kan gå ut over mulighetene til å få et norskspråklig skolemiljø i lek, læring og samvær til beste både for elevene i mottaksklasser og elevene som går på skolen fra før. Denne situasjonen oppstår særlig i byer hvor det er relativt kort avstand mellom skoler med høy og lav minoritetsandel.

Vil statsråden be UDI samarbeide med kommunene for å finne bedre løsninger på plassering av mottaksklasser?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:54:35]: Jeg er opptatt av både barn og likestilling, så det er hyggelig å få svare på spørsmålet som rette statsråd.

Barn i grunnskolealder har rett til grunnskoleopplæring hvis det er sannsynlig at barnet skal være i Norge i mer enn tre måneder. Når oppholdet har vart i tre måneder, inntreer plikten til grunnskoleopplæring. Det er skoleeier, altså kommunene, som har ansvaret for all grunnskoleopplæring.

Regjeringen er opptatt av at elever med kort botid i Norge får et godt opplæringstilbud, slik at de raskt kan lære seg norsk og følge ordinær undervisning. Dette gjelder alle elever, uansett innvandringsårsak.

Lovverket åpner opp for at kommunene kan gi nyankomne elever opplæring i et særskilt tilrettelagt innførings-tilbud i inntil to år. Målet for opplæring i et innføringstilbud er at elevene så raskt som mulig skal lære seg norsk, bli i stand til å nå kompetansemålene i Kunnskapsløftet og følge den ordinære opplæringen. Grunnskoleelever har rett til å gå på nærskolen sin, dvs. på den skolen som ligger nærmest hjemmet, eller på den skolen i nærmiljøet som elevene sogner til. Nyankomne elever i grunnskolealder har rett til å gå på nærskolen, med mindre de velger å takke ja til et innføringstilbud for nyankomne elever på en annen skole enn nærskolen. Når grunnskoleeleven ikke lenger går i et innføringstilbud, har eleven rett til å gå på nærskolen. Innføringstilbud kan gis i egne klasser på en skole eller i delvis integrerte tilbud i en klasse. Store kommuner oppretter gjerne innføringsskoler eller innføringsklasser, mens små kommuner integrerer elevene i ordinære klasser med særskilt språkopplæring.

Innføringsklasser – eller mottaksklasser, som spørsmålsstilleren kaller det – opprettes ofte på nærskolen til de nyankomne elevene eller på enkelte skoler i kommunen. Det er opp til den enkelte kommune å velge om de vil ha et innføringstilbud, hvor dette eventuelt skal være – samt innhold og organisering.

Kunnskapsdepartementet ser på bruk av innføringstilbud som nyttig, da det setter elevene i stand til å lære norsk og delta i den ordinære opplæringen.

Jan Bøhler (A) [11:56:31]: Jeg takker for svaret.

Det som er problemstillingen her, er: Selv i Oslo, hvor det er relativt mange mottaksklasser og mange elever med minoritetsbakgrunn, er det bare et lite antall av skolene som har mottaksklasser. Selv i områder med skoler hvor over 90 pst. av elevene har minoritetsbakgrunn og annet morsmål er oppgitt, ligger det andre skoler ganske tett på som har en mye mindre andel elever med minoritetsbakgrunn. Likevel plasseres mottaksklassene i stor grad på de skolene som har høyest andel elever med minoritetsbakgrunn fra før av.

Spørsmålet mitt er egentlig om regjeringen ønsker at UDI, Mangfoldsdirektoratet og andre som jobber for at vi skal lykkes med bosetting, god integrering og rask norskopplæring, skal gjøre mer for å påvirke kommunene til

heller å plassere mottaksklassene på fornuftige steder enn på skoler hvor man øker andelen som er svake i norsk. Dette gjelder både i skolegården, i lek og i læring – alle formål – til det beste for begge parter.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:57:38]: Jeg forstår absolutt problemstillingen. Vi kunne hatt lange, gode og interessante diskusjoner om dette.

Det spørsmålet jeg må forholde meg til, er hvorvidt vi skal endre kommunenes ansvar i dag, og at staten – UDI, Mangfoldsdirektoratet eller andre – skal gå inn og styre kommunene mer enn i dag. Jeg mener det ikke er en god idé. Jeg mener det er bedre å overlate ansvaret til kommunen. Så må kommunen – lokalpolitikerne – ta ansvaret for å integrere og ta opp nettopp den type spørsmål som representanten Bøhler tar opp. Jeg vil si at diskusjonen om hva som er en hensiktsmessig måte å løse dette på, håper jeg jo at kommunene har. Men det er en diskusjon som burde foregå i kommunestyrene eller i bystyresalen i Oslo, og som staten ikke burde gå inn i og overprøve gjennom nasjonale ordninger.

Jan Bøhler (A) [11:58:34]: Jeg takker for imøtekomende svar og forståelse for problemet.

Det jeg tenker, er at i bosettingsprosessen – når stat og kommune samarbeider om å få til en vellykket bosetting og en vellykket integrering – bør det være en del av statens rolle å diskutere med kommunen om man har en rett tankegang rundt dette. Problemet med å lykkes med at elever som har etnisk norsk bakgrunn, ikke flytter fra sine skoler til andre skoler fordi det blir en for høy andel som er svake i norsk, er et felles problem. Også staten bør ha interesse for hvordan vi lykkes med dette rundt i kommunene. Det er å forsterke problemet å plassere mottaksklassene feil – når det tross alt er et lite mindretall av skolene i Oslo som har mottaksklasser. Dette synes jeg bør være noe også staten, som jobber med integrering, interesserer seg for.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:59:37]: Her beveger vi oss over på et område som ikke er mitt ansvar, nemlig UDI og bosetting av flyktninger. Jeg må forholde meg til hva som er den utdanningspolitiske delen av det. Et av spørsmålene som automatisk kommer da – siden jeg ikke kan svare på spørsmål om bosetting – er: Når man først er bosatt, skal man da i utgangspunktet ha rett til å gå på nærskolen? Det har vært et viktig prinsipp i Norge at man mener at små elever, selv i de kommunene som tillater foreldrene å velge annerledes, skal ha rett til å gå på nærskolen. Men så har kommunene igjen mulighet til å opprette dette på andre skoler også. Jeg ser ikke noe utdanningspolitisk ved det eller noe staten burde gjøre med den utdanningspolitiske siden av det, så spørsmålet om UDIs rolle må jeg nesten henvise videre til relevant statsråd.

Spørsmål 7

Svein Roald Hansen (A) [12:00:52]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til arbeids- og sosialministeren:

«Ifølge skolioseavdelingen i Ryggforeningen i Norge har Nav siden vinteren 2013 endret praksis når det gjelder innvilgelse av pleiepenger til pårørende til nyopererte pasienter mellom 12 og 18 år. Mens dette tidligere ble innvilget, blir nå alle søknader avslått. Det er helt nødvendig at nyopererte barn og unge, også de over 12 år, får nødvendig hjelp de første fire ukene etter operasjonen for at denne skal bli vellykket.

Vil statsråden sørge for at Nav gjenopptar sin tidligere praksis med å innvilge slike søknader?»

Statsråd Robert Eriksson [12:01:26]: Jeg velger å gi representanten Hansen følgende enkle svar: Ja.

Svein Roald Hansen (A) [12:01:35]: Da takker jeg for det. Jeg tror det er mange der ute som har fått avslag, som nå vil glede seg over at statsråden sørger for at praksisen blir gjenopptatt. Alternativet ville være – som også fire overleger fra Oslo universitetssykehus har skrevet til statsråden – at de blir på lokalsykehuset for å forhindre at de foretar bevegelser og ikke greier å holde seg i ro, slik at operasjonen blir vellykket. Jeg håper at statsråden viser betydelig gjennomføringskraft og sørger for at Nav nå gjenopptar praksisen.

Statsråd Robert Eriksson [12:02:10]: Grunnen til at jeg var så klar og tydelig i mitt første svar, er at jeg også har hatt en nær dialog med Nav, departementet har hatt dialog med Nav. Tidligere var det sånn at man ikke anså skoliose som en kronisk sykdom, og ergo kunne man ikke få pleiepenger etter fylte 12 år. Nye legevurderinger som er gjort, viser at selv om man foretar en operasjon, trenger man ikke bli helt frisk. Man kan fortsatt ha de plagene, og da er det viktig at man legger til rette for god rehabilitering og får muligheten til å fungere på en god måte. Derfor har også Nav endret retningslinjene sine sånn at man sørger for at også de over 12 år skal kunne få pleiepenger, forutsatt – naturlig nok – at man fyller vilkårene for pleiepenger.

Så har jeg lyst til – hvis representanten Hansen stiller et oppfølgingsspørsmål til – å fortsette på mitt svar.

Svein Roald Hansen (A) [12:03:09]: Jeg vil bare avrunde med å si at jeg tror statsråden nå brukte stikkordet, nemlig rehabilitering. Jeg har lurt på om denne saken har vært i et blindspor fordi man har diskutert om dette er kronisk eller ikke. Det er kronisk, men det er ikke det som er poenget, for det er de første ukene etter operasjonen dette handler om. Selv om man skulle bli frisk av operasjonen, ville det vært behov for denne rehabiliteringsfasen for at man ikke skulle ha en bortkastet operasjon, for å bruke det uttrykket.

Statsråd Robert Eriksson [12:03:40]: Det er en viktig påpekning det representanten Hansen sier.

Jeg synes det er viktig å holde trykket oppe på pleiepengesaker, for vi ser også veldig mange alvorlig syke barn som ikke får den hjelpen vi ønsker de skulle ha fått. Derfor har regjeringen varslet at man skal foreta en helhetlig gjen-

nomgang av både pleiepengeordningen og omsorgslønnsordningen. Det står i regjeringsplattformen at vi ønsker å reformere pleiepengeordningen. Vi er i gang med å se på hvordan det kan gjøres. Det er et større, mer omfattende arbeid, og det er viktig at man klarer å få det arbeidet gjort på en sånn måte at man får et godt, funksjonelt regelverk, ikke minst for de sårbare gruppene som trenger det.

Jeg vil helt avslutningsvis si at jeg er glad for at representanten reiser dette spørsmålet, for det bevisstgjør oss nok en gang på hvilke utfordringer enkelte mennesker står overfor med ulike diagnoser til enhver tid.

Spørsmål 8

Fra representanten Eirik Sivertsen til forsvarsministeren:

«Statsråden har nå utsatt tidspunktet for avvikling av Bodø som operasjonsbase for QRA med F-16 til ut flyets levetid. I svar på skriftlig spørsmål nr. 332 for 2013–2014 10. februar 2014 understreker statsråden behovet for kontinuerlig luftfartsdrift i Bodø og dialog med involverte aktører.

Hvilke konsekvenser får utsatt avvikling for overføring av flyplassen fra Forsvaret til Avinor?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

Spørsmål 9

Christian Tynning Bjørnø (A) [12:04:50]: «I behandlingen av stortingsmeldingen På rett vei – Kvalitet og mangfold i fellesskolen, Meld. St. 20 for 2012–2013, foreslo de nåværende regjeringspartiene Høyre og Fremskrittspartiet at det skal stadfestes en klar tidsfrist for overgang til en femårig mastergradsbasert grunnskolelærerutdanning.

Nå har Høyre og Fremskrittspartiet hatt regjeringsmakt i en hel stortings sesjon, og mitt spørsmål er derfor: Hva er statsrådets klare tidsfrist for overgang til en femårig grunnskolelærerutdanning?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:04:52]: Regjeringen tar sikte på å innføre en femårig lærerutdanning fra 2017.

Christian Tynning Bjørnø (A) [12:05:32]: Jeg hører hva statsråden sier, men saken er at det har vært ganske massive valglofter og ganske konkrete forslag fra opposisjonen i Stortinget. Det første partilederne gjorde da de innledet forhandlinger om plattform, var å si at nå blir lærerutdanningen femårig. Det var utrolig enkelt å fikse den gangen, det var eksempelvis bare å se til Finland. I dag, rett før spørretimen og her i salen, blir det løftet bekrefte – naturligvis og selvfølgelig – men først med handling i neste stortingsperiode.

Jeg må nesten spørre statsråden: Hva er nytt siden 2013? Hvorfor er det bare en ambisjon å ta sikte på en inn-

føring av en mastergradsutdanning og ikke en klar tidsfrist, sånn som dere tydelig stadfestet i 2013?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:06:24]: For det første, når jeg sier at regjeringen tar sikte på å gjøre dette fra 2017 – gjerne i 2017 og gjerne før også – så er det en ganske klar tidsfrist.

Så punkt to: Nettopp fordi dette er en stor reform, må vi jo starte tidlig. Man kan si en av utfordringene er at det er litt uklart hvorvidt dette har vært Arbeiderpartiets politikk. Arbeiderpartiet har noen ganger gitt inntrykk av at man ønsker mastergradsutdanning, andre ganger har man sagt at man ønsker flere femårige lærerutdanningsløp, andre ganger har man vært veldig kritisk til det.

Regjeringen setter nå i gang, og dette vil få store konsekvenser. Det må lages en rammeplan, institusjonene må tilpasse seg, flere av høyskolene som i dag har lærerutdanning, må bygge opp også egne fagmiljøer for det. Det vil ta litt tid, men regjeringen er i gang, og vi kommer ikke til å levere dette valgloftet med å si at ingenting skal skje før neste stortingsperiode. Dette arbeidet er i gang, vi starter nå og leverer på valgloftene.

Christian Tynning Bjørnø (A) [12:07:27]: Jeg registrerer at det var enkelt å be om en klar tidsfrist i 2013, men at det ikke er fullt så enkelt å be om det i dag. Men vi får la det ligge.

«Praksissjokk» er et ord som er funnet opp av norske lærerstudenter og nyutdannede lærere. Praksissjokket oppstår når læreren går fra selv å være på skolebenken til selv å styre klasserommet. Hvordan gjennomfører man et foreldremøte, hva gjør man hvis man har en elev som opplever vanskelige ting, og hvordan skriver man egentlig en IOP – dette er ting som erfares gjennom praksis, og som ikke kan læres i en forelesningssituasjon. Mener statsråden at en forskningsbasert masteroppgave er den beste medisinen for å unngå praksissjokket til nyutdannede lærere?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:08:16]: En masteroppgave er per definisjon forskningsbasert. Så skal man skrive en masteroppgave, er det en forskningsbasert masteroppgave – punktum. Jeg er helt enig i at praksissjokket er et kjempestort problem, men spørsmålet tilbake til Arbeiderpartiet – som han ikke behøver å svare på – er: Mener man f.eks. at de som har femårig lærerutdanning ved Universitetet i Tromsø, er mindre egnet til å gå inn i skolen? Mener man at de som har femårig masterutdanning fra Universitetet i Agder, er mindre egnet til å gå inn i skolen?

Ifølge masterforskriften skal en masteroppgave i dag være på mellom 20 og 30 studiepoeng. Det spiser ikke opp en toårig masterutdanning, det spiser ikke opp en femårig masterutdanning. I beste fall spiser det opp deler av et siste halvår. At det skal være en motsetning mellom regjeringens ambisjon om å heve kvaliteten i skolen, innføre en masterutdanning for alle lærere, gi mulighet til faglig fordypning og samtidig ha tett kontakt med arbeidslivet og være i praksis, må man være arbeiderpartirepresentant for å skjønne. Dessuten er nettopp en sentral del av forsk-

ningen i de fleste masteroppgaver å bevege seg ut. Det er f.eks. å dra til en skole og se hvordan undervisningen fungerer der, hvordan forholdet mellom lærer og elev fungerer, hvordan matematikken eller norsken fungerer. Her er det ingen motsetning, bare hos Arbeiderpartiet.

Presidenten: Da regner presidenten med at IOP er «individuell opplæringsplan», og henstiller til full uttalelse av hele begrepet, så det er opplysende for alle.

Presidenten: Spørsmål 10 er allerede besvart.

Spørsmål 11

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Jorid Holstad Nordmelan til kunnskapsministeren, blir tatt opp av representanten Arild Grande.

Arild Grande (A) [12:10:04]: «Jeg viser til Innst. 380 S for 2012–2013: «Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener det er viktig å sikre at barnehagene har god bemanning, og er glad for at regjeringen vil innføre et krav om grunnbemanning i barnehagen på én voksen per tre småbarnsplasser (1:3) og én voksen per seks storbarnsplasser (1:6) innen 2020.»

Er det å redusere bevilgningen med 700 mill. kr en oppfølging av ambisjonen om å øke pedagogtettheten i norske barnehager?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:10:40]: Vi har aldri brukt mer penger på kvalitet og innhold i barnehagene enn vi gjør i årets budsjett. Barnehagelærerløftet er i gang, og kjernen, nøkkelen til høyere kvalitet i barnehagene, er de ansatte som er der, både barnehagelærerne, de som har fagbrev, og de andre.

Hvis man tar en titt på hva regjeringen faktisk har gjort, er ett eksempel arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning: I 2013, altså i fjor, var det 143 plasser, i år er det 343 plasser. Nå er ikke regning min aller, aller sterkeste side, men dette skulle tilsi at det har vært mer enn en dobling. Dette er statlige penger.

Det er blitt 150 flere plasser til nasjonal lederutdanning for styrere. Dette er satsing på kvalitet. Økte bevilgninger fra 2013 til 2014 til å drive lagbygging og kompetanseutvikling i skolen bygger kvalitet. Økte bevilgninger i statsbudsjettet, fra denne regjeringen, fra 2013 til 2014 vil sikre at enda flere som har et fagbrev, får en mulighet til å ta lærerutdanning. Alt dette er et viktig bidrag til kvalitet.

Så har jeg tidligere i denne sal opp til flere ganger svart på beregningene med kontantstøtte og barnehage og viser til tidligere svar som er grundig redegjort for i stortingssalen.

Arild Grande (A) [12:12:06]: Jeg er helt enig i at den viktigste faktoren for å øke kvaliteten er de ansatte i barnehagen. Det har Stortinget slått fast gjentatte ganger.

Så skjer det mye bra kompetanseheving blant de ansat-

te, som ble igangsatt av den forrige regjeringen, og som den nye regjeringen følger opp. Det ble skissert i flere stortingsmeldinger i forrige periode og støttet av et ganske samlet storting. Så det er ikke noe nytt som ligger der. Jeg skulle ønske at ambisjonene selvfølgelig var noe høyere, men det er bra at det meste følges opp – i tråd med det vi la opp til fra den rød-grønne regjeringens side.

En ting er å satse på dem som allerede jobber i sektoren, men vi har en utfordring med å få flere til å få lyst til å jobbe i denne sektoren. Da er spørsmål som lønn, arbeidsvilkår og pensjonsvilkår helt essensielt for å få flere til å bli tiltrukket av dette. Da var kravet fra Private Barnehagers Landsforbund for å få økt likebehandling mellom de private og offentlige at dette må skje for at vi skal øke lønningene og pensjonsrettighetene. Hva gjør statsråden for å sikre det?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:13:13]: Ambisjonene våre er høyere. Det er merkelig at de rød-grønne partiene av og til sier at kvalitetsambisjonene i barnehagene er for lave, når denne regjeringen har brukt mer penger enn den foregående regjeringen på det. Og vi har heller ikke planer om å slutte. Det er ikke sånn at kvalitetssatsingen i barnehagene er over med budsjettet i 2014 – vi har tenkt å sitte lenge. Kvalitet i barnehagene er et av de viktigste satsingsområdene til denne regjeringen.

Så er jeg helt enig i at det er viktig å motivere flere til å jobbe i barnehagene. Økt likebehandling mellom private og offentlige barnehager har det vært tverrpolitisk enighet om. Kristin Halvorsen, tidligere kunnskapsminister, sa også at man skulle ha økt likebehandling mellom offentlige og private barnehager. De tok ett steg i den retningen. Lønns- og arbeidsvilkår og pensjon er det opp til partene å forhandle om. Det er ryddigst også at det er sånn.

Den forrige regjeringens store grep var å ha en rekrutteringskampanje i barnehagen. Den har fått noe kritikk, men har også hatt mye godt for seg. Vi fortsatte den i år. Men det er ikke gitt at det er den beste måten å fortsette på.

Arild Grande (A) [12:14:19]: Det er helt riktig som statsråden sier at den forrige regjeringen satset stort på kvalitet. Veksten i budsjettene for det som handlet om å jobbe direkte med kvalitet og kompetanseheving for de ansatte, var stor under den rød-grønne regjeringen. Det er riktig at av et budsjett til kompetanseheving på 50 mill. kr er 10 mill. kr av dem en økning fra denne regjeringen, mens 40 mill. kr av dem var det den rød-grønne regjeringen som la opp til. Så veksten i kroner man bruker på dette, bremser veldig opp med den nye regjeringen. Dette ser vi i hele sektoren.

Synet på sektoren er i ferd med å endres. Ambisjonene er i ferd med å stoppe opp. Der vi lovt flere plasser og sørget for det i budsjettene, stopper det opp med den nye regjeringen. Der vi lovt en massiv satsing, slik at flere skulle få muligheten til å være i barnehage, stoppet det arbeidet opp med den nye regjeringen. Det mangler penger i barnehagen, og vi har også tidligere sett at det mangler penger på andre felt som Kunnskapsdepartementet råder over.

Hvor var Røe Isaksen da resten av regjeringen diskuterte budsjett?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:15:26]: Statsråden satt i rommet – jeg satt i rommet sammen med alle de andre. Jeg mener at kommunebudsjettet også er forsvarlig. Det er vel, hvis jeg ikke husker feil, omtrent den samme veksten som har vært i gjennomsnitt de siste årene.

Ambisjonene er veldig høye på barnehagefeltet. Men vi har nok en annen innfallsvinkel enn de rød-grønne, for der de rød-grønne var ganske ensidig opptatt av kvantitet, er vi også opptatt av kvalitet. Jeg mener at en av de største utfordringene i barnehagene er at det er for store kvalitetsforskjeller mellom barnehagene. Da er nøkkelen de ansatte.

Min ambisjon er ikke bare å levere budsjett i 2014 – min og regjeringens ambisjon er å levere et budsjett i 2015, 2016 og 2017 også. Kvalitetsløftet i barnehagen må vi ha som ambisjon at skal fortsette. Så det er ikke noen mangel på ambisjoner – vi har også startet med å levere og leverer mer enn det de rød-grønne gjorde når det gjelder kvalitet i barnehagen.

Spørsmål 12

Martin Henriksen (A) [12:16:32]: «Høyre gikk til valg på å «medvirke til at andre yrkesgrupper i skolen frigjør tid til lærere og skoleledelse». Under behandlingen av stortingsmeldinga På rett vei – kvalitet og mangfold i fellesskolen ba Høyre sammen med Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti regjeringa om å «legge fram forslag med konkrete tiltak for å øke innslaget av andre yrkesgrupper i skolen».

Hvilke konkrete tiltak har statsråden satt i verk for å øke innslaget av andre yrkesgrupper i skolen, og hvor mye tid har dette frigjort for lærerne?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:17:07]: Siden det dreier seg om andre yrkesgrupper i skolen, er det mest naturlige her å samarbeide med andre departementer. I 2014 har helseministeren satt av 100 mill. kr til å ansette flere psykologer til å jobbe med ungdom i videregående opplæring, nettopp fordi man vet at flere psykologer som kan jobbe direkte inn mot videregående skole, er et viktig bidrag både for at lærerne skal få mer alburom, mer tid, og et viktig bidrag til å få ned, eller i hvert fall få behandlet og oppdaget, psykiske helseproblemer blant ungdom.

Vi har videre foreslått ytterligere styrking av helsestasjonene og skolehelsetjenesten med 200 mill. kr i kommuneproposisjonen. De er riktignok ikke øremerkede, men allikevel er det et veldig tydelig signal fra regjeringen om at vi også ønsker flere helsesøstre inn. Så det har regjeringen gjort konkret til nå. Og vi har tre år til på å gjøre enda mer.

Martin Henriksen (A) [12:18:00]: Jeg takker for svaret.

Spørsmålet var om hva kunnskapsministeren har gjort

konkret for å få andre yrkesgrupper inn i skolen. Det er også på hans område mange tiltak som kan settes i verk, enten for å frigjøre tid for lærerne eller for å avlaste lærere gjennom at andre kan ta arbeidsoppgaver som lærerne i dag må gjøre, f.eks. alt fra kopiering og vaktmestertjenester til inspeksjon, konfliktløsning og psykososialt arbeid.

Den rød-grønne regjeringa kom med noen tiltak. Den fjernet 50 000 rapporter som lærerne nå slipper å fylle ut. Den sørget for at PP-tjenesten kommer tettere på skolene, og mange andre tiltak. Ingen sier det er nok – mye gjenstår. Ingen forventer heller at regjeringa skal løse dette problemet i løpet av sitt første år, men de fleste forventer at regjeringa begynner å levere på det de har lovt før valget. Et eksempel på det er at Høyre før i denne salen foreslo at man burde vedta en konkret opptrappingsplan for andre yrkesgrupper – gjennomført som et spleiselag mellom staten og kommunene. Nå har partiet selv regjeringsmakt og spørsmålet er da: Har statsråden startet et slikt arbeid, og er dialogen med kommunene i gang?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:19:08]: Hvis man skal gjøre noe med det psykososiale miljøet i skolen, må man se på f.eks. flere psykologer. Vi har sittet i åtte måneder, og den foreløpige fasiten har jeg allerede lest opp – 100 mill. kr til å ansette flere psykologer til å jobbe med ungdom i videregående opplæring. Det er et helt konkret bidrag.

I tillegg ligger en styrking av helsesøstertjenesten og helsestasjonstjenesten inne i budsjettet for neste år. Så er jeg helt enig i – og jeg har sagt det flere ganger i denne salen – at det er et problem at særlig de siste åtte årene har lærerne rapportert om mer byråkrati og flere tidstyver. Det er godt mulig at tallet 50 000 stemmer, men opplevelsen ute i skolen er at det har blitt mer byråkrati og flere tidstyver. Vi overtok en rapport – jeg skal ikke si at den hadde blitt lagt i skuffen, men i hvert fall hadde det ikke kommet noe konkret oppfølgingsarbeid av den – og nå er vi i gang sammen med KS og bestemte skoler med å konkretisere hva som er tidstyvene. Så må vi komme tilbake til hvordan vi skal fjerne dem.

Martin Henriksen (A) [12:20:11]: Det er veldig bra med satsing på psykologer og på skolehelsetjeneste. Jeg forstår at det er spørsmål om det senere i dag. Lærdommen etter at den rød-grønne regjeringa bevilget 180 mill. kr – var det vel – til det, er at bare halvparten er brukt til formålet i kommunene. Derfor er det behov for sterkere tiltak på dette området. Men bekymringen mange har, er at alle de gode ønskene man måtte ha, og alle de gode løftene partiene kanskje har kommet med, spises opp og ikke gjennomføres på grunn av for dårlig kommuneøkonomi. Kommuneøkonomien er den viktigste forutsetningen for at vi skal ha en god skole, få flere yrkesgrupper inn og få flere lærere på plass. Nå mangler det altså penger til barnehager, som det er underdekning til, og stimuleringstilskudd til lærlinger, og regjeringas forslag til kommuneøkonomi har fått Utdanningsforbundet til å si at de er bekymret for at det kan gi reduksjon i tjenestetilbudet og kutt. Beskjeden

til mange lærere er altså: Den gode nyheten er at du får litt mer etterutdanning; den dårlige nyheten er at du kanskje mister jobben.

Deler statsråden Utdanningsforbundets bekymring for at kommuneøkonomien nå kan gi kutt i skolen og dårligere tjenestetilbud?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:21:21]: 263 mill. kr ekstra til et lærerløft, inkludert etter- og videreutdanningsmidlene, er ikke litt mer. Det er en kraftig økning. Når et historisk antall lærere nå får plass, er det ikke bare fordi lærerne er ivrige på det. Det er fordi vi har gitt kommunene penger til å gjøre det, bl.a. gjennom å øke satsen for statens andel til 60 pst. på alle videreutdanninger og 75 pst. på matematikk og naturfag.

Spørsmålet var i utgangspunktet hva regjeringen har gjort etter åtte måneder. Jeg mener at vi ikke bare er godt i gang. Vi har også levert på flere områder som psykologer og skolehelsetjeneste. Det er viktig. Så har vi også tre år på å følge opp resten av plattformen, bl.a. formuleringene om å få flere yrkesgrupper inn. Ved siden av det som allerede er gjort, ved siden av at det nå kommer flere psykologer for å jobbe i videregående opplæring, og ved siden av at vi styrker skolehelsetjenesten, har vi enda høyere ambisjoner.

Spørsmål 13

Ruth Mari Grung (A) [12:22:26]: «Skal den maritime næringen fortsatt være verdensledende, er den avhengig av et godt utdanningssystem og god rekruttering langs hele verdikjeden. Norges kombinasjon av akademisk og erfaringsbasert kompetanse er unik i verdenssammenheng og kanskje et av våre viktigste konkurransefortrinn internasjonalt. Men utdanningstilbudet er fragmentert på alle nivå.

Er dette et prioritert satsingsområde for statsråden, og i så fall når kan vi forvente at det kommer konkrete tiltak?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:23:02]: Næringsministeren og statsministeren har varslet en strategi for de maritime næringene våren 2015. Den kommer også Kunnskapsdepartementet til å være med på og gi klare og sterke bidrag til, nettopp fordi problemstillingen som tas opp, med maritim utdanning, dreier seg om et område der vi har store problemer. Vi har fortsatt ikke god nok rekruttering. Det er også strukturelle problemer som vi burde gjøre noe med og adressere bedre enn i dag. Så det korte svaret er: 2015.

Ruth Mari Grung (A) [12:23:32]: Takk for svaret så langt, men jeg føler at man gjentar det som har vært sagt i veldig mange svar, og det er mer utredning og flere strategiplaner.

Under valgkampen var Høyre veldig klar på at de ville gjeninnføre statlig finansiering for teknisk fagskole. Nå har man fått rapporter som viser at man mangler 10 000 sjøfolk fram til 2020. Det er en av yrkesgruppene. Fafø har også utredet behovet framover og viser at vi utdanner 5 000, og veldig mange av dem forsvinner til oljenærin-

gen. Men teknisk fagskole er uansett en nøkkelopplæring. Hvorfor har ikke da regjeringen bare startet med å utrede statlig gjeninnføring av finansiering av tekniske fagskoler istedenfor å sende ut enda en ny utredning?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:24:24]: Da vi kom inn i departementet, hadde det sittet en annen regjering der før. Den regjeringen hadde satt ned et fagskoleutvalg. Faktisk var det mange utvalg som ble satt ned av den foregående regjeringen – mange veldig nær opp til valget, etter valget og nær opp til regjeringsskiftet. Da kan man godt si at vi burde avsluttet det utvalget som den foregående regjeringen hadde satt ned, men der synes jeg faktisk Kristin Halvorsen hadde mange gode problemstillinger som fortjente å bli diskutert.

Så har vi ikke satt i gang noen utredning av de tekniske fagskolene og statens finansieringsansvar. Det står i vår plattform.

Ruth Mari Grung (A) [12:25:07]: Takk til statsråden. Men det er en utfordring her. Når vi har utredet det, og det er helt greit, så har regjeringen allerede konkludert når det gjelder finansiering, med at det skal være en statlig finansiering. I den første rapporten ber så regjeringen om en ny utredning om hvordan man skal innføre den statlige finansieringen. Hvorfor ikke gå rett på og si at man skal gå for en statlig finansiering og se hvordan det kan løses?

Så har jeg et spørsmål til, og det gjelder Sjøkrigsskolen. Har statsråden noen forslag til hvordan vi i økende grad kan samarbeide med Forsvaret om utdanning for å rekruttere flere offiserer til den sivile delen av den maritime næringen?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:25:55]: Nå ble jeg litt usikker på hva spørsmålet var. Det hørtes på den ene side ut som representanten var uenig i at man skulle ha en statlig finansiering av fagskolene. På den annen side hørtes det ut som hun var veldig opptatt av at regjeringen veldig raskt skulle gjøre det hun var uenig i.

Det er riktig at det står i vår plattform at vi skal gjeninnføre en statlig finansiering av fagskolene. Det er fordi vi mener at finansieringsgrunnlaget er for usikkert i dag, og vi mener at det både er ryddigere og gir bedre mulighet for fagskolene å ha en stabil, langsiktig, statlig finansiering. Det står i vår regjeringsplattform, og det kommer vi til å følge opp.

Når det gjelder spørsmålet om Sjøkrigsskolen, er det et spørsmål som jeg eventuelt må komme tilbake med et skriftlig svar på, dersom representanten ønsker det.

Spørsmål 14

Hege Haukeland Liadal (A) [12:26:56]: «I Høyres program står det at Høyre vil styrke kompetansen til barnehageansatte gjennom etter- og videreutdanning og styrke rekrutteringen til og forbedre innholdet i førskolelærerutdanningen. Velgerne som stemte på Høyre, ønsker å få styrket kvaliteten i barnehagene gjennom å sikre peda-

gogtettheten, utdanne flere pedagoger og styrke etter- og videreutdanningen for de ansatte i barnehagene.

Hvilke forbedringer har statsråden gjort i barnehagelærerutdanningen?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:27:32]: Diskusjonen om kvalitet i barnehagen har jeg svart på nå i flere omganger, så jeg bare viser til de svarene og de tallene som er der.

Det kom en ny barnehagelærerutdanning under den foregående regjeringen. Den er akkurat innført. Det er oppnevnt en følgegruppe som følger den, for å se hvordan implementeringen har vært, og jeg mener at vi skal la den få virke. Vi skal selvfølgelig evaluere, men jeg mener at vi ikke skal kullkaste den nå og innføre en helt ny barnehagelærerutdanning igjen når det kom i 2012.

Hege Haukeland Liadal (A) [12:28:05]: Jeg takker for svaret. I budsjettet for 2013 lå det inne ca. 400 mill. kr til etter- og videreutdanning. Den nye regjeringen la til ca. 200 mill. kr, og det er bra. Men hvor mye av de pengene gikk til barnehageansatte?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:28:25]: Det er to forskjellige ordninger. Det er én ordning for skolen. Det er den ordningen som representanten refererer til. Så er det kvalitetsløftpengene i barnehagen. Hvis man tar samlepotten som er på 170 mill. kr, har vi aldri brukt mer, det har aldri vært mer. Det er andre typer ordninger, f.eks. dem jeg har henvist til tidligere, med arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning og den type ting. Der ligger det nå en økning på 60 mill. kr fra 2013 til 2014.

Hege Haukeland Liadal (A) [12:28:57]: Jeg takker for svaret. I regjeringens oppstilling etter 100 dager i regjering står det at man har: «Styrket satsingen på kvalitet i barnehagen med 10 millioner kroner» utover det regjeringen Stoltenberg la inn med 40 mill. kr.

Da jeg gikk på skolen, var det kjipeste jeg visste at noen tok æren for andres arbeid. Hva tenker statsråden om det?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:29:24]: Jeg tenker at når en ny regjering kommer, viderefører man noen prioriteringer. Det er et aktivt politisk valg. Jeg har flere ganger i denne salen fått kritikk fra partier som er uenig i regjeringens prioriteringer, hvilke saker vi har valgt å prioritere ned, og hvilke saker vi har valgt å prioritere opp. Så når vi viderefører en satsing og til og med styrker den, mener jeg det er helt naturlig – når vi har tatt et aktivt politisk valg – at det da er vår politikk i vårt budsjett som vi legger frem. Da tar jeg utgangspunkt i det.

Spørsmål 15

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Torgeir Micaelsen til kunnskapsministeren, er overført til helse- og omsorgsministeren som rette vedkommende. Spørsmålet vil imidlertid bli besvart av kunnskapsminis-

teren på vegne av helse- og omsorgsministeren, som er bortreist.

Torgeir Micaelsen (A) [12:30:25]: «Alle partiene, inkludert statsrådets eget parti Høyre, var i valgkampen tydelig på at lærerne i skolen trenger støttepersonell som kan bidra til at elevens skolehverdag og læringsutbytte blir bedre. Skolehelsetjenesten er derfor viktig. Samtidig hevder mange at regjeringens forslag til kommunenes inntekter for 2015 er for svakt. I tillegg er ikke en krone øremerket skolehelsetjenesten.

Hvordan vil statsråden sikre at skolehelsetjenesten får et reelt løft i årene framover?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:30:59]: Regjeringen vil styrke det forebyggende arbeidet rettet mot barn og unge. Samarbeidet mellom skolen og helsetjenesten er viktig for å forebygge og på et tidlig tidspunkt fange opp barn og unge som trenger hjelp fra helsetjenesten.

Nyere forskning peker på en tydelig sammenheng mellom psykisk helse og læring, og at psykiske vansker er en viktig årsak til frafallet i videregående opplæring. For nettopp å styrke kommunale tjenester til barn og unge og personer med rus og psykiske problemer vil regjeringen i 2015 øke veksten i kommunenes frie inntekter med 400 mill. kr. Midlene fordeles ikke flatt utover, men tildeles etter fordelingsnøkler som skal ivareta kommunenes behov – innbyggernes behov – på en best mulig måte. Vi forventer at kommunepolitikkerne er like opptatt av å tilby gode helsetjenester til barn og unge som vi rikspolitikerne er. Jeg føler meg trygg på at kommunene er seg sitt ansvar bevisst.

Den innretningen vi har valgt, gir tydelige signaler til kommunene, samtidig som den bidrar til minst mulig byråkrati. Det er kommunene som kjenner sine innbyggers behov best og er nærmest til å fordele omfang av og bredde i tjenestetilbudet.

I midten av juni foreligger KOSTRA-tallene over kommunenes ressurstilgang, prioriteringer og måloppnåelse. Disse kan gi oss en god indikasjon på hvordan kommunene har innrettet seg. Vi vil følge nøye med på hvordan pengene blir brukt.

Barn og unge er et viktig satsingsområde for denne regjeringen. For å styrke helsetjenestetilbudet til disse gruppene vil regjeringen ta i bruk hele virkemiddelapparatet. Tilbudet til barn og unge vil være et av flere viktige tema i regjeringens melding til Stortinget om fremtidens primærhelsetjeneste i den kommende stortingsmeldingen om folkehelsepolitikken. Barn og unge er en viktig målgruppe også i denne meldingen.

Gode oppvekstvilkår og tidlig innsats er av stor betydning for helsen senere i livet. Regjeringen er i gang med en revisjon av helsestasjons- og skolehelsetestforskriften. Denne skal tydeliggjøre innholdet i tjenesten og kommunenes ansvar. Samtidig arbeider Helsedirektoratet med faglige retningslinjer på området. Retningslinjene er viktige og vil fortelle hva vi kan forvente av tjenesten i årene fremover.

Torgeir Micaelsen (A) [12:33:01]: Jeg takker for svaret.

Problemet med svaret til statsråden er at det hviler på et premiss om at det reelt sett blir en styrking av kommuneøkonomien neste år. Problemet er – og det er ikke noe Arbeiderpartiet har funnet på – at helt uavhengige beregninger, også i regi av regjeringen selv, viser at for første gang på ti år svikter skatteinntektene til kommunene.

Regjeringen etterlater seg en ubetalt barnehageregning, fordi foreldre fortsatt velger å ha barn i barnehage og ikke velger kontantstøtte. Det kan kanskje beløpe seg opp mot 1 mrd. kr neste år. Når regjeringen ikke øremerker penger til skolehelsetjenesten – denne fordelingsnøkkelen er ikke noen øremerking – kan vi reelt sett stå overfor en situasjon hvor kommunepolitikere over hele landet må ta stilling til om vi skal satse på Røe Isaksens lærere, eller om vi skal satse på skolehelsetjenesten. Jeg synes at vi burde kunne klare å gjøre begge deler, og derfor gjentar jeg spørsmålet: Hvordan kan vi sikre et reelt løft for skolehelsetjenesten neste år?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:34:09]: For det første er det selvfølgelig ikke statsrådets lærere, selv om jeg er veldig opptatt av lærerne.

Det er klart at øremerking eller ikke alltid er et dilemma. Det er selvfølgelig et kommuneopplegg hvor man som lokalpolitiker må prioritere – man må velge noe og satse mindre på noe annet. Det er politikkenes natur.

Og så er øremerking selvfølgelig alltid et dilemma. Hvis vi skal ha en politikk hvor vi både ønsker å ha noen nasjonale satsinger, som regjeringen legger opp til her med skolehelsetjeneste og helsesøstertjenesten, og samtidig ønsker at kommunene skal ha rom til å finne lokale tilbud, at man ikke skal gjøre det for byråkratisk, og ikke minst redusere den totale andelen ordentlige bundne, øremerkede midler fra staten, må man ta disse valgene. Jeg mener at regjeringen på denne måten ivaretar behovet for kommunene til å finne gode lokale løsninger, samtidig som det er en tydelig satsing.

Torgeir Micaelsen (A) [12:35:12]: Man kan ikke prioritere vekk å holde barnehager åpne. Det står i loven at foreldre har rett til å ha barna sine i barnehage – den regningen må man betale. Det står i loven at enkelte har rett til omsorgsbolig eller andre ting hvis man trenger omsorg.

Det som regjeringen reelt sett legger opp til, er å si til kommunene at regjeringen dessverre ikke har klart å finne penger til en del ubetalte regninger, så de må dere dekke først – og dersom det er penger igjen, kan det kanskje brukes på skolehelsetjenesten, eller lærere, eller hva dere vil.

Problemet er at vi har en regjering som i løpet av tre uker i fjor klarte å skaffe 7 000 mill. kr til skatteutt uten å blunke, men ikke klarte å skaffe én krone til de offentlige sykehusene utover det den forrige regjeringen hadde lagt inn. Det økonomiske handlingsrommet finnes, men problemet er at vi har en regjering som nå må lage kommuneopplegget – inntektene for kommunene, bl.a. til skolehelsetjenesten – noen måneder før de skal lage bud-

sjett for neste år. Da tør de ikke love mer, fordi de har lovet så mye på annet vis.

Hvordan vil statsråden ta kampen internt i regjeringen om skolehelsetjeneste foran skatteutt i neste års budsjett?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:36:20]: Jeg mener at nettopp det forslaget regjeringen har lagt frem nå, viser at vi prioriterer skolehelsetjeneste. Dette er et løft, og det gir kommunene mulighet til å bygge ut skolehelsetjenesten, helsesøstertjenesten og helsestasjonen. Selvfølgelig er kommunepolitikere også opptatt av det.

Dette var en av de første sakene jeg engasjerte meg i, faktisk sammen med unge arbeiderpartirepresentanter, i Porsgrunn kommunestyre for å få en bedre helsesøstertjeneste – det er kommunens ansvar – inn på de videregående skolene. Jeg mener både at kommuneopplegget gir rom for satsinger på velferd, kvalitet, forbedre skoler og gode omsorgstjenester, og at denne satsing helt klart vil bidra til å styrke helsesøster- og helsestasjonstilbudet i kommunene.

Spørsmål 16

Trond Giske (A) [12:37:14]: «I behandlingen av stortingsmeldingen På rett vei – kvalitet og mangfold i fellesskolen foreslo Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre at «Stortinget ber regjeringen i dialog med KS finne nødvendige grep for å heve statusen ved læreryrket.»

Hvilke konkrete tiltak har kommet ut av regjeringens dialog med KS, og synes statsråden at han i samarbeid med KS har lyktes i å heve statusen ved læreryrket?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:37:40]: Vi praktiserer og bruker det norske trepartssamarbeidet. Jeg synes at det at vi har en god kontakt mellom staten, de ansattes organisasjoner, fagforeningene og arbeidsgiverne er en viktig verdi. Det betyr ikke at man er enige om alt, ofte vil man være uenige, men det betyr at vi kan samarbeide om de tingene vi mener er viktig. Vi har en god dialog med Utdanningsforbundet, vi har en god dialog med andre lærerorganisasjoner, og vi har også en god dialog med KS. Så er KS i en spesiell situasjon – KS er kommunenes arbeidsgiverorganisasjon og har sine standpunkter som legges av styret, hvor alle partier er inkludert, også Arbeiderpartiet.

Konkret vil jeg peke på tre ting som jeg mener er viktig for å heve læreryrkets status. Jeg mener at videreutdanning er en avgjørende del av det. Det er helt klart at ungdom, når de skal velge utdanning, er opptatt av lønn, men de er også opptatt av utviklende arbeidsplasser. Det å ha et stort, tydelig og klart videreutdanningsløft, som gir mulighet til faglig påfyll, er en del av det.

Så har vi vært veldig opptatt av karriereveier i skolen. Det arbeidet er vi i gang med. Målet er at vi skal ha et system hvor lærerne ikke bare – for å sette det på spissen – må ut av klasserommet for å få seg en karriere, men at man har flere karrieretrinn på skolen.

Det siste jeg har lyst til å trekke frem, er masterutdanning for lærere. Jeg tror nettopp det at man styrker lærerutdanningen ytterligere, gir en høyere status også for lære-

ren. Jeg ser at flere også reagerer på dagens nyhet med å si at dette er veldig spennende. Flere unge mennesker reagerer også med å si at dette gjør det enda mer attraktivt å søke seg inn på lærerstudiet og søke seg til en karriere i skolen.

Trond Giske (A) [12:39:36]: I løpet av åtte spørsmål har statsråden nå fått mulighet til å si hva han konkret har gjort for å bedre norsk skole. Og han har, helt riktig, vist til en økning i etter- og videreutdanning. Han sier i sin skryteliste på departementets nettside at de har startet en satsing på etter- og videreutdanning. Det er vel direkte feil, det lå vel 400–500 mill. kr fra staten inne allerede – men det er en økning.

Utover det har jeg ikke hørt om et eneste konkret tiltak som er gjennomført – selv her er det altså karrierevei i skolen, og det er vi i gang med. Masterutdanning skal komme i 2017, altså i neste stortingsperiode. Man har lagt fram et budsjett, det skjedde 8. november. Siden har det vært stille. Maritim utdanning skulle være en satsing, men ingenting har skjedd, og en bemanningsnorm i barnehagen, men det er store kutt. Når det gjelder etter- og videreutdanning for barnehagelærere, der man i et tidligere spørsmål lot som det var et stort løft, skjer det ingenting. Ingen av de etter- og videreutdanningspengene som man har lagt inn, skal gå til barnehagelærere. Alt går til skolen. Det har kommet 10 mill. kr oppå de 40 mill. kr til kvalitetsutvikling. Det tar han æren for, alle 50, på hjemmesiden.

Hva konkret har statsråden gjort siden 8. november?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:40:45]: Jeg takker for spørsmålet. Det er en veldig god anledning til å få gjenta poenger, og også komme med nye.

Vi har økt lærlingtilskuddet. Vi har tilført 262 mill. kr ekstra til et lærerløft, inkludert et videreutdanningsløft – Arbeiderpartiet sier nå at de er for det, og det er jo vel og bra når Arbeiderpartiet kommer tilsende etter. Vi har økt programmet for basiskompetanse i arbeidslivet, fordi arbeidslivet er en av de sentrale utdanningsarenaene. Det er kanskje ikke det avisene skriver mest om, men det er en viktig satsing for oss. Vi har styrket rammene til universitetene med 100 mill. kr ekstra gjennom resultatbasert omfordeling – for å nevne noe.

Jeg kan nevne en siste nyhet også: I revidert budsjett gjeninnførte vi ordningen med pc-er til elever med lese- og skrivevansker – som de rød-grønne av en eller annen uforståelig grunn tok bort – til stor glede for dem med lese- og skrivevansker i Norge.

Trond Giske (A) [12:41:37]: Man skryter altså av å ha innført 10 mill. kr øremerket til pc-er, og så kutter man kanskje 1 mrd. kr på kommunebudsjettet. Skjønner ikke Røe Isaksen at det hjelper kommunene lite å få noen håndpenger til et øremerket tiltak, når det blir dramatisk nedskjæring i de store pengene?

Igjen skryter han av etter- og videreutdanning – det er helt greit. Alle de tingene han nevnte nå, var fra budsjettet fra 8. november. Siden har det vært helt, helt stille. Masterutdanning for lærere er helt greit, men det må være prak-

sisorientert, ikke teoretisk. Det skal altså komme i neste stortingsperiode.

Og så våger han også å komme med lærlingtilskuddet. Vel, man lovt 50 000 kr per nye lærebedrift. Nå innrømmer statsråden – etter først å ha svart Stortinget helt borti tåka, og antakelig direkte feil – at det nå bare var lagt til grunn 200 nye plasser. Det har vært 2 000 nye plasser hvert eneste år de siste ti årene. Her mangler det altså 90 mill. kr.

Innrømmer kunnskapsministeren at Stortinget er ført bak lyset, og vil han rette opp den feilen som ligger i statsbudsjettet?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:42:38]: Lærlingtilskuddet er jo tilskuddet som går til lærlinger. Det er økt med ca. 3 500 kr for lærlingplasser – det er tilskuddet som er økt.

Jeg kan også nevne flere andre tiltak. Den rød-grønne regjeringen satte dørene på vidt gap for fravær i den videregående opplæringen. Det har vi sagt at vi skal reversere. Dette kommer jo, men det tar noen måneder. Vi kommer helt sikkert til å ha debatter om dette også i fremtiden.

Så vil jeg gjenta at vi ikke kommer til å starte med gjennomføringen av masterutdanning, som Giske nå sier er helt greit, i 2017. Dette skal skje, og det kommer til å starte for det.

Så har Arbeiderpartiets stortingsgruppe og Høyres stortingsgruppe stilt flere spørsmål om stimuleringsordningen for nye lærebedrifter. De er besvart. Hvis Stortinget har flere spørsmål om det, kan de selvfølgelig sende inn flere spørsmål, og da skal vi svare på dem etter beste evne.

Spørsmål 17

Marianne Aasen (A) [12:43:48]: «Flere medier kunne i forrige uke melde at det unge dansetalentet Amelie blir nektet plass på den nasjonale ballettlinja på Ruseløkka skole i Oslo. Hun har bestått krevende opptaksprøver, men kommer ikke inn fordi hun bor i nabokommunen Bærum. De vil ikke betale gjesteelevsgarantien. Amelies drøm oppfylles ikke fordi hun har feil adresse.

Vil statsråden ta initiativ til å løse denne type saker?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:44:16]: Jeg synes det er veldig bra at representanten tar opp også denne typen spørsmål. Jeg leste saken om Amelie, og for meg, som jeg tror det er for de aller fleste andre, er det veldig synd at en ung jente som har både talent og høye ambisjoner, ikke får gå på den skolen hun ønsker.

Så over til det politiske. I regjeringsplattformen står det at vi ønsker fritt skolevalg på tvers av fylkesgrensene, men altså for elever i videregående skole. I grunnskolen er prinsippet at det er kommunene som har ansvaret og kommunene som betaler, og kommunene har ingen forpliktelse til å betale for gjesteplasser i andre fylker. Grunnen til at man behandler grunnskolen annerledes er bl.a. at man der har et mye tydeligere nærskoleprinsipp.

Jeg kan dessverre ikke love at jeg vil innføre en ordning

hvor kommunene skal ha plikt til å betale for gjesteplasser i andre kommuner.

Marianne Aasen (A) [12:45:17]: Høyre skriver i sitt program at foreldre kan velge grunnskole for sine barn, også på tvers av kommunegrensene.

Nå er det slik at Høyre styrer i Oslo, de styrer i Bærum, hvor de har rent flertall, og de styrer Kunnskapsdepartementet. Amelie og hennes foreldre får ikke velge. De har til og med tilbudt seg å betale for det selv.

Da lurte jeg på: Hvor er det blitt av Høyres gjennomføringskraft? De har makten på alle nivåer, og det står i deres eget program, de trenger egentlig ikke noen støtte i Stortinget for å gjøre det, men de velger altså ikke å gå inn og løse denne saken for denne familien. Hvor er gjennomføringskraften?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:46:00]: Hadde det enda vært så vel at alt som sto i Høyres program, trengte man ikke noen støtte for å gjennomføre – da hadde det vært greit. Det er mulig jeg tar feil, men jeg har ikke registrert at Arbeiderpartiet ønsker en annen ordning enn dagens ordning.

Men så stiller man spørsmålet: Burde kommunene forsøke å løse disse problemene? Det er helt klart at dagens regelverk gir full mulighet for kommunene til å løse denne typen utfordringer. Men jeg mener at det er rimelig at det er kommunens ansvar. Jeg må jo si at selv om regjeringen skulle komme tilbake med en sak som endret regelverket – jeg skal ikke utelukke det, men det står ikke i plattformen, ergo er det ikke et av våre viktigste, prioriterte områder – ville det dessverre i dette tilfellet være for sent for Amelie fra Bærum.

Marianne Aasen (A) [12:46:52]: En ting er at Høyre styrer Kunnskapsdepartementet og Oslo kommune, men de har jo sågar rent flertall i Bærum kommune. Bærum

kommune er ingen fattig kommune. De har mange hundre millioner kroner i overskudd i driften sin hvert år. Dette koster ikke veldig mye penger. I tillegg får Bærum kommune, i likhet med alle andre norske kommuner, overføringer fra staten for de elevene de har i kommunen sin. I den store sammenhengen er dette småpenger.

Jeg gjentar spørsmålet: Hva slags gjennomføringskraft har partiet Høyre når de ikke klarer å løse denne saken?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:47:33]: Dette er en debatt og en setting hvor jeg er som kunnskapsminister, så jeg må jo svare på hva som er mulighetene i dagens regelverk, og eventuelle planer for å endre det regelverket.

Men så er det jo ikke i det hele tatt vanskelig å ha sympati med Amelie. Det er ikke vanskelig å se hennes ønske, hennes talent og hennes ambisjon. Men det er jo en debatt som kommunestyret i Bærum må ta. Det er selvfølgelig vanskelig i slike enkeltsaker, for vi skulle vel alle av og til ønske at reglene var slik at det ikke fantes skoleeiere og ikke fantes kommuner, og at vi som rikspolitikere kunne gripe inn og styre alle saker som vi ønsket.

Men dette er en debatt – med dagens regelverk – som tilhører kommunen. Det er kommunen som må bestemme.

Presidenten: Dermed er sak nr. 2 ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [12:48:26]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.49.
